

PLAN OGÓLNY GMINY ŻÓRAWINA

Prognoza oddziaływania na środowisko

Wrocław 2026 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Żórawina

Wykonawca:

LEMITOR Ochrona Środowiska Sp. z o.o.

ul. Jana Długosza 40

51-162 Wrocław

Zespół autorski:

mgr inż. Przemysław Lewicki

mgr inż. Patrycja Graba

dr Paweł Binkiewicz

mgr inż. Wiktoria Hądzlik

mgr inż. Barbara Kaleta

mgr inż. Krzysztof Kapral

mgr Lidia Kasperczyk

dr inż. Krzysztof Papuga

mgr inż. Dominika Sobocińska

mgr inż. Katarzyna Stadnik

mgr inż. Agnieszka Szczęśna

mgr inż. Aleksandra Twardygrosz

mgr inż. Joanna Woźniak

Patrycja Graba

Paweł Binkiewicz

Wiktoria Hądzlik

Barbara Kaleta

Krzysztof Kapral

Lidia Kasperczyk

Krzysztof Papuga

Dominika Sobocińska

K. Stadnik

Agnieszka Szczęśna

Aleksandra Twardygrosz

Joanna Woźniak

Data sporządzenia: 14.04.2026 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Żórawina

Wrocław, 14.04.2026 r.

OŚWIADCZENIE

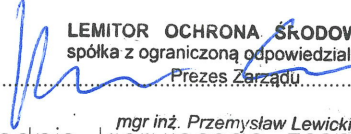
Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112) w związku z art. 74a ust. 2 ww. ustawy oświadczam, że:

ukończyłem, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze:

- a) nauk ścisłych z dziedzin nauk chemicznych,
- b) nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi,
- c) nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych z dyscyplin: biotechnologia, górnictwo i geologia inżynierska, inżynieria środowiska,
- d) nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych z dziedzin nauk rolniczych, nauk leśnych.

ukończyłem, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie i posiadam co najmniej 5-letnie doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko, lub brałem/-em udział w przygotowaniu co najmniej 5 raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma/-my odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

LEMITOR OCHRONA ŚRODOWISKA
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Prezes Zarządu
.....
mgr inż. Przemysław Lewicki
(Podpis kierującego zespołem autorów prognozy oddziaływania na środowisko)

Dotyczy Prognozy oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Żórawina.

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego gminy Żórawina

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów.....	9
1. Wstęp, podstawy formalne opracowania.....	10
2. Informacje o zawartości, głównych celach Planu oraz jego powiązaniu z innymi dokumentami.....	11
2.1 Przedmiot opracowania.....	11
2.2 Powiązanie z innymi dokumentami.....	12
3. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy.....	15
4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu wraz z częstotliwością jej przeprowadzenia.....	16
5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	17
6. Istniejący stan środowiska, w tym stan środowiska na obszarze objętym potencjalnym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalnie zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	17
6.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	17
6.1.1 Klimat.....	17
6.1.2 Jakość powietrza.....	18
6.2 Zagrożenia hałasem.....	20
6.3 Wody powierzchniowe i podziemne.....	21
6.3.1 Ocena stanu wód powierzchniowych.....	21
6.3.2 Ocena stanu wód podziemnych.....	24
6.4 Zasoby geologiczne.....	25
6.5 Gleby.....	26
6.6 Zasoby przyrodnicze.....	27
6.6.1 Obszary prawnie chronione.....	27
6.6.2 Siedliska przyrodnicze i gatunki.....	27
6.6.3 Szata roślinna.....	28
6.6.4 Fauna.....	29
6.6.5 Węzły i korytarze ekologiczne.....	31
6.6.6 Lasy.....	32
7. Zagrożenia wynikające z braku realizacji projektowanego dokumentu.....	33
8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	33
9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia Planu.....	34

10. Przewidywane oddziaływanie na środowisko	41
10.1 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta	41
10.2 Szczegółowa analiza możliwości negatywnego oddziaływania przewidywanych przez projekt dokumentu zapisów na cele ochrony, przedmioty ochrony, integralność obszarów i spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 w kontekście zapisów art. 33 ustawy o ochronie przyrody	43
10.3 Oddziaływanie na ludzi	44
10.4 Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	44
10.5 Oddziaływanie na powietrze i klimat	45
10.6 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	45
10.7 Oddziaływanie na krajobraz	45
10.8 Oddziaływanie na zasoby naturalne	46
10.9 Oddziaływanie na zabytki	46
10.10 Oddziaływanie na dobra materialne.....	47
10.11 Oddziaływanie skumulowane oraz wzajemne oddziaływanie między poszczególnymi elementami środowiska	47
11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	51
12. Rozwiązania alternatywne do proponowanych w Planie.....	51
13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	52

WYKAZ SKRÓTÓW

BAT	Najlepsze dostępne techniki (ang. best available techniques)
DP	Dyrektywa Ptasia
DS	Dyrektywa Siedliskowa
EZŁ	Europejski Zielony Ład
GEZ	Gminna Ewidencja Zabytków
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny zbiornik wód podziemnych
IOŚ-PIB	Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy
JCWP	Jednolite części wód powierzchniowych
JCWPd	Jednolite części wód podziemnych
KPGO 2028	Krajowy plan gospodarki odpadami 2028
MPZP	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MRT	wojskowa przestrzeń powietrzna (ang. military route)
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PM10	pył zawieszony PM10
PM2,5	pył zawieszony PM2,5
POH	Program ochrony środowiska przed hałasem
POP	Program Ochrony Powietrza
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SC	strefa cmentarzy
SG	strefa górnictwa
SH	strefa handlu wielkopowierzchniowego
SI	strefa infrastrukturalna
SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
SK	strefa komunikacyjna
SN	strefa zieleni i rekreacji
SO	strefa otwarta
SOR	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)
SP	strefa gospodarcza
SPA	Strategiczny Plan Adaptacji dla Sektorów i Obszarów Wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
SR	strefa produkcji rolniczej
SU	strefa usługowa
SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną
SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
ustawa o oś	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.).
WHO	Światowa Organizacja Zdrowia (ang. World Health Organization)
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
ZPO	zapobieganie powstawaniu odpadów

1. WSTĘP, PODSTAWY FORMALNE OPRACOWANIA

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest Plan ogólny gminy Żórawina, sporządzony na podstawie art. 13a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.). W dniu 9 kwietnia 2024 r. Rada Gminy Żórawina podjęła uchwałę nr LVI/512/24 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Żórawina oraz o przystąpieniu do opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w celu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planu ogólnego.

Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.), projekt planu ogólnego gminy podlega obowiązkowej strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Jednym z kluczowych etapów tej procedury jest sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko dla opracowywanego projektu planu ogólnego.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy Prognoza powinna zawierać:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;
- datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza powinna określać, analizować i oceniać:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne;
- wpływ na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną;
 - ludzi;

- o zwierzęta;
- o rośliny;
- o wodę;
- o powietrze;
- o powierzchnię ziemi;
- o krajobraz;
- o klimat;
- o zasoby naturalne;
- o zabytki;
- o dobra materialne.

Ponadto prognoza powinna przedstawiać:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PLANU ORAZ JEGO POWIĄZANIU Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1 Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest Plan ogólny gminy Żórawina. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.), podczas ustalania planu ogólnego należy uwzględnić uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wskazane w art. 13b., w szczególności:

- politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego;
- ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- znajdujące się na obszarze gminy:
 - o formy ochrony przyrody oraz ich otuliny;
 - o obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału;
 - o obszary gruntów zmeliorowanych;
 - o tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy;
 - o strefy ochronne ujęć wody;
 - o obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych;
 - o tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi;
 - o udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji;
 - o obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej;
 - o zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840

oraz z 2023 r. poz. 951 i 1688), lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej;

- o obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne;
 - o tereny zamknięte i ich strefy ochronne;
 - o obszary ograniczonego użytkowania;
 - o obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacja;
 - o obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji;
 - o obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją;
 - o grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne;
 - o zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej;
 - o obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego;
- rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu;
 - rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;
 - opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1–3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
 - zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.

Do projektu planu ogólnego gminy należy również sporządzić uzasadnienie składające się z dwóch części: tekstowej oraz graficznej. Elementy wymagane do ujęcia w wskazanych częściach zostały przedstawione w art. 13h ust. 2 pkt 1, 2 i 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W ramach planu ogólnego określa się gminny katalog stref planistycznych. Strefy planistyczne zastosowane w planie ogólnym gminy Żórawina to:

- SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną;
- SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną;
- SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową;
- SU – strefa usługowa;
- SP – strefa gospodarcza;
- SR – strefa produkcji rolniczej;
- SI – strefa infrastrukturalna;
- SN – strefa zieleni i rekreacji;
- SC – strefa cmentarzy;
- SG – strefa górnictwa;
- SO – strefa otwarta;
- SK – strefa komunikacyjna.

Dla stref planistycznych określono, w zależności od potrzeb i wymogów, o których mowa w art. 13e ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, gminne standardy urbanistyczne jako wartości:

- maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy;
- maksymalnej wysokości zabudowy;
- maksymalnego udziału powierzchni zabudowy;
- minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

2.2 Powiązanie z innymi dokumentami

Założenia projektowanego dokumentu w kontekście ochrony środowiska powinny być zgodne z polityką przestrzenną województwa, które z kolei powinny korespondować z założeniami krajowej polityki przestrzennej, w tym przede wszystkim:

- **Polityka Ekologiczna Państwa 2030** – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, której założenia należy uwzględniać we wszystkich dokumentach strategicznych i programach mających wpływ na środowisko;
- **Krajowa Polityka Miejska 2030**, zawierająca wytyczne dotyczące zrównoważonego rozwoju miast, w tym ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu;
- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030** – dokument określający priorytety rozwoju regionalnego, w tym związane z ochroną środowiska;
- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju** – dokument wyznaczający kierunki polityki gospodarczej, w tym kwestie związane z ekologią i klimatem.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XIX/482/20 w dniu 16 czerwca 2020 r.

Cele polityki przestrzennej województwa, przedstawione w dokumencie planu, odnoszą się do:

- zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy;
- wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu w sposób racjonalny i zrównoważony;
- zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka;
- dobrej dostępności transportowej i sprawnych systemów jej infrastruktury.

Cele te dążą do osiągnięcia wizji zagospodarowania przestrzennego, czyli do wykorzystania zróżnicowanych obszarów i potencjałów do osiągnięcia spójnego rozwoju regionu.

Podstawową zasadą realizacji planu jest współpraca Samorządu Województwa Dolnośląskiego z różnymi podmiotami, prowadzona w formie dialogu. Ustalenia planu są spójne z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. Gminy są zobowiązane do uwzględniania ustaleń planu przy sporządzaniu dokumentów planistycznych.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 została przyjęta Uchwałą Nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 r.

Strategia stanowi kluczowy dokument, określający cele i kierunki rozwoju województwa dolnośląskiego oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie 2030 r.

Wyznaczona w Strategii wizja rozwoju przedstawia Dolny Śląsk jako region równomiernego rozwoju, przyjazny, nowoczesny oraz konkurencyjny.

Dla osiągnięcia celu nadrzędnego, jakim jest:

Harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności,

sformułowano następujące cele strategiczne:

- efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu;
- wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego;
- odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego;
- wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Program został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XLVII/939/22 z dnia 14 lipca 2022 r. i obejmuje lata 2022–2025 z perspektywą do roku 2029.

Głównym celem Programu jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zgodnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych na poziomie krajowym i regionalnym. Program integruje działania związane z ochroną środowiska, stanowiąc podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem w regionie. Dokument wspomaga dążenie do uzyskania sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Uwzględnia szczegółową ocenę takich obszarów jak: ochrona powietrza, ochrona przed hałasem, ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym, gospodarka wodnościekowa, gospodarka odpadami, ochrona powierzchni ziemi i gleb, ochrona przyrody, zagrożenia poważnymi awariami i edukacja ekologiczna. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego.

Program stanowi punkt odniesienia dla lokalnych polityk przestrzennych – wskazuje obszary wymagające szczególnej ochrony, kierunki rozwoju infrastruktury środowiskowej oraz działania naprawcze i prewencyjne.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa dolnośląskiego

Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr IV/42/24 z dnia 27 czerwca 2024 r.

Program ma na celu ograniczenie negatywnego wpływu hałasu na zdrowie ludzi i środowisko. Obejmuje obszary narażone na hałas komunikacyjny, w tym drogi i linie kolejowe o wysokim natężeniu ruchu. Program zawiera diagnozę stanu akustycznego regionu oraz wskazuje działania techniczne i organizacyjne służące redukcji hałasu. Istotnym elementem jest uwzględnienie zagadnień planowania przestrzennego, które pozwala na właściwe lokalizowanie inwestycji oraz ochronę terenów wrażliwych akustycznie. Dokument określa harmonogram realizacji, źródła finansowania i sposób monitorowania efektów. Wskazuje obowiązki administracji oraz podmiotów korzystających ze środowiska. Program został opracowany zgodnie z przepisami prawa ochrony środowiska. Uwzględnia również udział społeczeństwa poprzez konsultacje i dostęp do informacji.

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2023-2028 z perspektywą do 2032

Plan został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XVII/415/25 z dnia 2 czerwca 2025 r.

Dokument stanowi kluczowy element regionalnej polityki zarządzania odpadami, zgodny z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami oraz unijnymi regulacjami dotyczącymi gospodarki o obiegu zamkniętym. W dokumencie zawarto najważniejsze informacje obejmujące m.in.:

- analizę aktualnego stanu gospodarki odpadami oraz prognozę zmian;
- przyjęte cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia;
- harmonogram zadań wynikających z przyjętych kierunków działań;
- określenie sposobu monitoringu i oceny wdrażania planu;
- środki służące zapobieganiu powstawaniu odpadów;
- wskazanie miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów, na które kierowane będą zatrzymane pojazdy z odpadami.

Plan wyznacza kierunki działań w zakresie zarządzania odpadami, które powinny być uwzględniane w dokumentach planistycznych. Promuje zasadę bliskości, wskazuje lokalizacje inwestycji infrastrukturalnych oraz obszary wymagające szczególnej ochrony środowiska, co wymaga ich odpowiedniego ujęcia w lokalnym planowaniu przestrzennym. Dokument wspiera integrację polityki odpadowej z planowaniem przestrzennym, zapewniając spójność działań na poziomie regionalnym i lokalnym.

Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracji wrocławskiej, w której w 2020 r. został przekroczony poziom docelowy ozonu w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych

Program ochrony powietrza został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XLVII/940/22 z dnia 14 lipca 2022 r.

Program ma na celu poprawę jakości powietrza w regionie poprzez wdrażanie działań naprawczych w strefach, gdzie w 2020 r. zostały przekroczone dopuszczalne poziomy ozonu w powietrzu. Jego celem jest poprawa jakości powietrza oraz osiągnięcie zgodności z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 2012 r. Program zawiera analizę przyczyn zanieczyszczeń oraz zestaw działań naprawczych, w tym Plany Działań Krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach przekroczeń lub ryzyka ich wystąpienia. W 2023 r. Program został zaktualizowany uchwałą nr LVII/1201/23, a następnie zmodyfikowany uchwałą nr LXVI/1411/24 z dnia 29 lutego 2024 r. Podstawą aktualizacji była roczna ocena jakości powietrza za 2021 r., która wykazała przekroczenia norm następujących substancji: pył PM₁₀, pył PM_{2.5}, benzo(a)piren, dwutlenek azotu (NO₂), arsen.

Program koresponduje z dokumentami planistycznymi poprzez wskazanie lokalizacji źródeł emisji, uwzględnienie działań środowiskowych w planowaniu przestrzennym oraz integrację polityki ochrony powietrza z lokalnymi strategiami rozwoju.

3. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Zawartość niniejszego dokumentu jest zgodna z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Informacje zawarte w niniejszej Prognozie zostały opracowane w oparciu o aktualny stan wiedzy oraz metody oceny dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Przy sporządzaniu Prognozy wykonano następujące elementy składowe:

- zidentyfikowano stan środowiska obszaru gminy;
- przeanalizowano ustalenia obowiązujących dokumentów strategicznych oraz planów i programów istotnych z punktu widzenia jakości poszczególnych elementów środowiska;
- wyszczególniono cele ochrony środowiska, a treść dokumentów przeanalizowano pod kątem sposobów w jakich te cele zostały w nim uwzględnione;
- dokonano prognozy zmian w stanie środowiska po uchwaleniu planu ogólnego gminy, stosując głównie metody opisowe i porównawcze;
- wskazano zapisy planu ogólnego, których realizacja może znacząco ujemnie oddziaływać na środowisko;
- zidentyfikowano zagrożenia wynikające z braku realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawiono rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem planu ogólnego gminy.

Należy mieć przy tym na uwadze, że w odróżnieniu od ocen oddziaływania konkretnych przedsięwzięć, w przypadku dokumentu o charakterze planistycznym nie zawsze jest możliwe odniesienie się do konkretnych rozwiązań technicznych.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU WRAZ Z CZĘSTOTLIWOŚCIĄ JEJ PRZEPROWADZENIA

Ocena skutków realizacji zapisów planu ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania przestrzennego zostanie przeprowadzona po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydaniu pierwszych decyzji o ustaleniu warunków zabudowy, opracowanych na podstawie niniejszego dokumentu. Należy przy tym podkreślić, iż plan ogólny jako akt prawa miejscowego, nie stanowi samodzielnej podstawy do wydawania pozwoleń na budowę.

Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych będzie odbywać się na etapie składania przez inwestorów wniosków o wydanie pozwolenia na budowę oraz poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta.

Dla inwestycji wymagających uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, wskazywana jest metoda i rodzaj monitoringu środowiska.

W zakresie ochrony środowiska prowadzone będą systematyczne kontrole, realizowane przez właściwe organy administracji publicznej, takie jak:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska;
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny;
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny;
- wydziały ochrony środowiska urzędów wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych.

Monitoring obejmować będzie coroczną analizę i ocenę stanu poszczególnych komponentów środowiska na podstawie wyników pomiarów uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, w szczególności dotyczących stanu:

- wód powierzchniowych i podziemnych;
- powietrza;
- klimatu akustycznego;
- gleb.

Ponadto uwzględniane będą dostępne dane z innych źródeł, takie jak badania i obserwacje prowadzone przez instytucje środowiskowe. Wyniki monitoringu będą publikowane w corocznych raportach, np. w „Raporcie o stanie środowiska województwa” oraz w częściowym zakresie w raporcie o stanie gminy.

W odniesieniu do gospodarki ściekowej, wskazuje się na konieczność przeprowadzania regularnych kontroli dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ciekłych z bezodpływowych zbiorników, ze szczególnym uwzględnieniem częstotliwości ich opróżniania. W przypadku indywidualnych oczyszczalni ścieków, kontrola obejmie także sposób i częstotliwość usuwania osadów ściekowych.

W związku z przewidywaną przyszłą ekspansją zabudowy na tereny obecnie użytkowane rolniczo, a przewidziane w Planie ogólnym gminy Żórawina na strefy mieszkaniowe, konieczne będzie przestrzeganie ustalonych wytycznych, w szczególności dotyczących:

- utrzymania wymaganej powierzchni terenu biologicznie czynnego,
- zachowania odpowiednich odległości od lasów oraz obszarów chronionych i innych terenów leśnych.

Oprócz aspektu środowiskowego, istotne jest również uwzględnienie skutków społecznych wynikających z uchwalenia planu ogólnego. W celu oceny poziomu zadowolenia mieszkańców, wskazane jest prowadzenie badań ankietowych oraz organizowanie konsultacji społecznych, zwłaszcza w trakcie rozpatrywania wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

5. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Podstawa prawna postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko uregulowana jest w art. 104 ustawy ooś. Postępowanie to przeprowadza się w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji przedsięwzięć, projektów, polityk, strategii, planów lub programów.

Gmina Żórawina zlokalizowana jest w odległości ok. 60 km od granicy polsko-czeskiej. Realizacja polityki przestrzennej określonej w planie ogólnym nie będzie wiązać się z wpływem na środowisko o charakterze transgranicznym.

6. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZE OBJĘTYM POTENCJALNYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ POTENCJALNIE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

6.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

6.1.1 Klimat

Gmina Żórawina charakteryzuje się umiarkowanym ciepłym klimatem z całorocznymi opadami deszczu. Średnia roczna temperatura wynosi 9,9°C, a wysokość opadów 700 mm. Lato trwa od końca czerwca do września. Najsuchszym miesiącem jest luty z 40 mm opadów, a miesiącem najbardziej deszczowym jest lipiec z opadem wynoszącym 98 mm. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 20°C, a najzimniejszym styczeń ze średnią temperaturą -0,4°C. Roczna amplituda średnich temperatur wynosi zatem 20,4°C. Listopad ma najwyższą wilgotność względną 82,70% a sierpień najniższą 66,51%. Największą liczbą dni deszczowych wynoszącą 12,57 charakteryzuje się lipiec, a najmniejszą wynoszącą 9,73 październik. Najwięcej godzin słonecznych przypada na lipiec – 11,23 dziennie – co daje 348,13 godzin w miesiącu, a najmniej na styczeń – 3,29 godzin na dzień – co daje 101,89 godzin słonecznych w miesiącu. Rocznie Żórawina ma 2586,61 godzin słonecznych, co przekłada się na średnią miesięczną wynoszącą 215,55.

Poniżej w tabeli przedstawiono średniomiesięczne dane meteorologiczne.

Tabela 1. Zestawienie średniomiesięcznych danych meteorologicznych dla gminy Żórawina

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia temperatura [°C]	-0,4	0,7	4,3	9,8	14,6	18,0	20,0	19,8	15,2	10,3	5,6	1,4
Minimalna temperatura [°C]	-3,0	-2,4	0,2	4,7	9,5	13,2	15,3	15,1	11,1	7,0	3,0	-0,9
Maksymalna temperatura [°C]	2,1	3,9	8,4	14,6	19,0	22,3	24,2	24,2	19,5	14,0	8,4	3,8
Opady / opady deszczu [mm]	49	40	54	46	64	76	98	67	64	48	46	48

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu ogólnego gminy Żórawina

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wilgotność [%]	81	79	75	67	68	67	68	67	71	77	83	81
Deszczowe dni	8	8	9	7	8	9	9	8	7	7	7	8
Godziny słoneczne	3,3	4,2	5,7	8,7	10,2	11,1	11,2	10,5	7,6	5,2	3,9	3,3

Źródło: Climate Data. Dane o klimacie dla miast na całym świecie: <https://pl.climate-data.org/>

Data: 1991–2021: Temperatura Min., Temperatura Max., Opady/Opady deszczu, Wilgotność, Deszczowe dni. Data: 1999–2019: Godziny słoneczne.

6.1.2 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie klasyfikacji stref dla każdej substancji odrębnie (według określonych kryteriów), realizując obowiązek wynikający z art. 89 ww. ustawy. W ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi uwzględniane są następujące zanieczyszczenia: benzen (C₆H₆), dwutlenek azotu (NO₂), dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO), ozon (O₃), pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5 oraz substancje w pyle zawieszonym PM10, takie jak arsen (As), benzo(a)piren (B(a)P), ołów (Pb), kadm (Cd) i nikiel (Ni). W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się: tlenki azotu (NO_x), dwutlenek siarki (SO₂) oraz ozon (O₃).

Strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza oraz ich nazwy, kody i obszary określa załącznik do ustawy Prawo ochrony środowiska. Województwo dolnośląskie podzielone jest na 4 strefy:

- aglomeracja wrocławska – PL0201,
- miasto Legnica – PL0202,
- miasto Wałbrzych – PL0203,
- strefa dolnośląska (pozostały obszar województwa) – PL0204.

Gmina Żórawina znajduje się w strefie dolnośląskiej. Na terenie gminy brak stacji pomiarowych jakości powietrza. Najbliższa stacja pomiarowa znajduje się we Wrocławiu na ul. Orzechowej.

Na podstawie ocen jakości powietrza w województwie dolnośląskim, przeprowadzanych corocznie przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu, w poniższej tabeli przedstawiono klasyfikację strefy dolnośląskiej w latach 2020–2023 ze względu na ochronę zdrowia. Podstawą klasyfikacji strefy były wyniki pomiarów prowadzonych w ww. okresie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a także wyniki modelowania matematycznego przemian i transportu substancji w powietrzu wykonanego przez IOŚ-PIB.

Tabela 2. Klasyfikacja strefy dolnośląskiej w województwie dolnośląskim ze względu na ochronę zdrowia w latach 2020-2023

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia ludzi											
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5*	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃
Klasyfikacja uzyskana w ocenie za 2020 r.													
strefa dolnośląska	PL0204	A	A	A	A	C	A1	A	C	A	A	C	C
Klasyfikacja uzyskana w ocenie za 2021 r.													

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu ogólnego gminy Żórawina

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia ludzi											
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5*	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃
strefa dolnośląska	PL0204	A	A	A	A	C	C1	A	C	A	A	C	A D2
Klasyfikacja uzyskana w ocenie za 2022 r.													
strefa dolnośląska	PL0204	A	A	A	A	C	C1	A	C	A	A	C	A D2
Klasyfikacja uzyskana w ocenie za 2023 r.													
strefa dolnośląska	PL0204	A	A	A	A	C	A1	A	C	A	A	C	C
<p>Objaśnienia: *Średnioroczny poziom dopuszczalny 25 µg/m³ (I faza) – obowiązujący do końca 2019 r.; – 20 µg/m³ (II faza) Klasy jakości: klasa A – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego; klasa C – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy; klasa A1, C1 – poziom dopuszczalny II faza, (dotyczy pyłu zawieszonego PM2,5); klasa D1 – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu); klasa D2 – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).</p>													

Źródło: Na podstawie Rocznych ocen jakości powietrza w województwie dolnośląskim, Raporty wojewódzkie za lata 2020, 2021, 2022, 2023

W latach 2020–2023 strefę dolnośląską zaliczono do klasy C w przypadku pyłu zawieszonego PM10, w przypadku arsenu w pyle zawieszonym PM10 oraz benzo(a)pirenu. W latach 2021–2022 strefę zaliczono w fazie II do klasy C1 w przypadku pyłu PM2,5. Rok 2023 był pierwszym rokiem, w którym nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM2,5.

W przypadku ozonu na obszarze strefy w analizowanym okresie 2021–2022 został przekroczony poziom celu długoterminowego ze względu na ochronę zdrowia ludzi, przez co strefa dolnośląska uzyskała klasę D2. Z kolei w roku 2023 został przekroczony poziom celu docelowego, przez co strefa dolnośląska uzyskała klasę C.

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie dolnośląskim na rok 2023, na terenie gminy Żórawina nie występują obszary przekroczeń dla ujętych w tabeli zanieczyszczeń.

Dla pozostałych zanieczyszczeń, tj. dwutlenku siarki, dwutlenek azotu, tlenku węgla, benzenu, ołowiu, kadmu oraz niklu w pyle zawieszonym PM10, odpowiednio poziomy dopuszczalne i docelowe na terenie strefy dolnośląskiej w okresie 2020–2023 zostały dotrzymane, a strefa zaliczona została do klasy A.

Z uwagi na przedstawione wyżej w tabeli przekroczenia poziomów i docelowych, został opracowany i uchwalony program ochrony powietrza oraz jego aktualizacja:

- Program ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim wraz z Planem działań krótkoterminowych¹;

¹ Uchwała nr XXI/505/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z Planem działań krótkoterminowych (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego 2020 r. poz. 4389).

- Aktualizacja Programu ochrony powietrza wraz z Planem działań krótkoterminowych².

Głównym zagrożeniem dla jakości powietrza na omawianym terenie są zanieczyszczenia związane z komunikacją drogową, w tym z autostradą A4 i drogami wojewódzkimi nr 395 i 346 oraz w przypadku terenów zabudowanych – z niską emisją sektora komunalno-bytowego. Emisja komunikacyjna jest związana ze spalaniem paliw w silnikach samochodowych. Spaliny z układów wydechowych, dostające się do powietrza atmosferycznego, zawierają m.in. dwutlenek węgla, tlenki azotu, tlenki węgla i węglowodory – w tym benzen i aldehydy oraz substancje pyłowe, powstające w wyniku ścierania opon samochodowych i nawierzchni jezdni. Zanieczyszczenia te kumulują się w najbliższym otoczeniu dróg, zanieczyszczając powietrze i gleby, a w konsekwencji także wody powierzchniowe i podziemne³.

Na terenie gminy Żórawina znajduje się sensor, umożliwiający zbieranie, przetwarzanie i interpretowanie danych, dotyczących jakości powietrza, w czasie rzeczywistym.

6.2 Zagrożenia hałasem

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.), hałas definiowany jest jako dźwięki o częstotliwości mieszczącej się w zakresie od 16 Hz do 16 000 Hz. Wyróżnia się różne rodzaje hałasu w zależności od jego źródła, które można podzielić na następujące grupy:

- hałas komunikacyjny:
 - drogowy (uliczny),
 - lotniczy,
 - kolejowy,
- hałas przemysłowy.

Stan akustyczny środowiska oraz jego zmiany są oceniane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Ocena ta opiera się na wynikach pomiarów poziomów hałasu, określonych za pomocą następujących wskaźników:

- L_{DWN} – wskaźnik długookresowy, uwzględniający poziom hałasu w ciągu całej doby, z wyróżnieniem pory dziennej, wieczornej i nocnej, stosowany do oceny wpływu hałasu na zdrowie ludzi;
- L_N – wskaźnik poziomu hałasu nocnego, służący do oceny oddziaływania hałasu w godzinach nocnych;
- L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku dla pory dziennej;
- L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku dla pory nocnej.

W analizach uwzględnia się także inne dane, takie jak struktura demograficzna ludności, sposób zagospodarowania przestrzennego oraz użytkowanie terenów. Taka kompleksowa ocena pozwala precyzyjnie określić skalę zagrożenia hałasem i jego wpływ na mieszkańców oraz środowisko.

Zgodnie z ustawodawstwem europejskim oraz krajowym, działania na rzecz poprawy stanu klimatu akustycznego aglomeracji oraz otoczenia istotniejszych szlaków komunikacyjnych prowadzone są obowiązkowo co 5 lat dla:

² Uchwała nr LVII/1201/23 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 13 lipca 2023 r. w sprawie aktualizacji Programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z Planem działań krótkoterminowych (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego 2023 r. poz. 4378)

³ Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2017–2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024

- aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy;
- głównych dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 milionów pojazdów w ciągu roku, tj. około 8 200 poj./dobę;
- głównych linii kolejowych, po których rocznie przejeżdża ponad 30 000 pociągów;
- głównych portów lotniczych, na których odbywa się powyżej 50 000 operacji rocznie.

Hałas komunikacyjny został zidentyfikowany jako jeden z głównych problemów w Strategii rozwoju gminy Żórawina na lata 2015–2020. Przyczyną pogarszającego się klimatu akustycznego jest stale rosnące natężenie ruchu samochodowego, przy jednocześnie niewystarczającym rozwoju infrastruktury drogowej. Drogi wojewódzkie, przebiegające w pobliżu skupisk ludności, generują szczególnie dużą emisję hałasu.

Na podstawie informacji uzyskanych z Urzędu Gminy Żórawina, mieszkańcy gminy zgłaszali liczne uwagi dotyczące uciążliwości hałasu w rejonie dróg powiatowych, gdzie zauważalny jest wzrost natężenia ruchu, zwłaszcza pojazdów ciężarowych. W celu rzetelnego określenia skali problemu niezbędne jest przeprowadzenie pomiarów hałasu, za których realizację odpowiada zarządca tych dróg.

Sieć drogowa na terenie gminy Żórawina obejmuje:

- 2 drogi wojewódzkie: nr 395 i 346;
- 18 dróg powiatowych;
- autostradę A4, przebiegającą przez północną i północno-wschodnią część gminy.

Drogi gminne pełnią funkcję uzupełniającą, obsługując dojazdy do wsi oraz połączenia między drogami powiatowymi. Rosnące natężenie ruchu na drogach, szczególnie ciężarowego, wymaga pilnych działań w zakresie monitorowania i ograniczania hałasu, aby poprawić jakość życia mieszkańców⁴.

6.3 Wody powierzchniowe i podziemne

6.3.1 Ocena stanu wód powierzchniowych

Gmina Żórawina zlokalizowana jest w obszarze dorzecza Odry, w granicach zlewni pięciu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych: Śleza od Ksieginki do ujścia, Zielona, Żurawka, Sławka, Czarna Sławka⁵.

JCWP Śleza od Ksieginki do ujścia (kod: RW60001113369) jest klasyfikowana jako potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu krzemianowym. Ma status silnie zmienionej części wód, o słabym potencjale ekologicznym, oraz stanie chemicznym poniżej dobrego. Stan ogólny JCWP Śleza od Ksieginki do ujścia określa się jako zły. W granicach zlewni stwierdzono występowanie następujących presji:

- troficznych – odpływy miejskie oraz ze źródeł przemysłowych, bytowych i komunalnych;
- hydromorfologicznych – regulacja koryta (rzeki główne i pozostałe) oraz występowania obiektów mostowych (rzeki pozostałe);
- chemicznych klasyfikowanych jako rozproszone – na skutek rozwoju obszarów zurbanizowanych, a wraz z nimi presji ze strony transportu, turystyki, wzmożonego odpływu miejskiego i nieznanymi (zakazanych) substancjami.

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żórawina, tekst jednolity załącznik nr 1 do uchwały nr LVI/513/24 Rady Gminy Żórawina z dnia 9 kwietnia 2024 r.

⁵ <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Celami środowiskowymi dla JCWP są:

- utrzymanie dobrego potencjału ekologicznego poprzez zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny, o ile monitorowany jest wskaźnik diadromiczny D;
- zapewniony dobry stan chemiczny przy uwzględnieniu złagodzonych wskaźników benzo(a)piren(w), rtęci(w) poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników przyjmuje się stan dobry.

JCWP Śleza od Ksieginki do ujścia jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego.

JCWP Zielona (kod: RW6000091334899) jest klasyfikowana jako potok lub strumień nizinny. Ma status naturalnej części wód o złym stanie ekologicznym oraz stanie chemicznym poniżej dobrego. Stan ogólny JCWP Zielona określa się jako zły. W granicach zlewni stwierdzono występowanie następujących presji:

- troficznych – odpływ miejski (wody opadowe);
- zasilających – związanych z eutrofizacją o źródle zgodnym z presją troficzną;
- hydromorfologicznych – regulacja koryta (rzeki główne i pozostałe) oraz występowania obiektów mostowych (rzeki pozostałe).

Celami środowiskowymi dla JCWP są:

- uzyskanie umiarkowanego stanu ekologicznego z uwzględnieniem złagodzonych wskaźników (azot ogólny, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, MMI, EFI+PL/ IBI_PL) oraz pozostałe wskaźniki weryfikowane w II klasie jakości. Zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny, o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;
- przyjęcie stanu chemicznego przy uwzględnieniu złagodzonych wskaźników benzo(a)piren(w) poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników uzyskany stan dobry.

JCWP Zielona jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego.

JCWP Żurawka (kod: RW600009133669) jest klasyfikowana jako potok lub strumień nizinny. Ma status silnie zmienionej części wód o umiarkowanym potencjale ekologicznym oraz nieokreślonym stanie chemicznym. Stan ogólny JCWP Żurawka określa się jako zły. W granicach zlewni stwierdzono występowanie następujących presji:

- troficznych – pochodzących z nawożenia i depozycji oraz odpływów miejskich (wody opadowe);
- zasilających – związanych z eutrofizacją o źródle zgodnym ze źródłem troficznym;
- hydromorfologicznych – regulacja koryta (rzeki główne i pozostałe) oraz występowania obiektów mostowych (rzeki pozostałe).

Celami środowiskowymi dla JCWP są:

- umiarkowany potencjał ekologiczny przy złagodzonych wskaźnikach (azot ogólny, azot amonowy, fosfor ogólny, fosforany, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C). Pozostałe wskaźniki w II klasie jakości oraz zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny, o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;
- osiągnięcie dobrego stanu chemicznego.

JCWP Żurawka jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego.

JCWP Sławka (kod: RW6000091336569) jest klasyfikowana jako potok lub strumień nizinny. Ma status silnie zmienionej części wód, o nieokreślonym potencjale ekologicznym,

wynikającym z braku danych, oraz dobrym stanie chemicznym. Stan ogólny JCWP Sławka pozostaje nieokreślony ze względu na brak danych. W granicach zlewni stwierdzono występowanie presji hydromorfologicznych w postaci prostowania koryta rzeki (rzeki główne) i występowania obiektów mostowych (rzeki główne).

Celami środowiskowymi dla JCWP są:

- zapewnienie dobrego potencjału ekologicznego oraz drożności cieku dla migracji ichtiofauny, o ile monitorowany jest wskaźnik diadromiczny D;
- utrzymanie dobrego stanu chemicznego.

JCWP Sławka jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego.

JCWP Czarna Sławka (kod: RW6000091336589) jest klasyfikowana jako potok lub strumień nizinny. Ma status silnie zmienionej część wód o umiarkowanym potencjale ekologicznym oraz nieokreślonym stanie chemicznym. Stan ogólny JCWP Czarna Sławka określa się jako zły. W granicach zlewni stwierdzono występowanie następujących presji:

- troficznych – odpływy ze źródeł bytowych i komunalnych (punktowe i rozproszone);
- zasalających – związanych z eutrofizacją o źródle zgodnym z presją troficzną;
- hydromorfologicznych – regulacja koryta (rzeki główne).

Celami środowiskowymi dla JCWP są:

- zapewnienie umiarkowanego potencjału ekologicznego przy złagodzonych wskaźnikach (azot ogólny, azot amonowy, fosfor ogólny, fosforany, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C). Ustalenie pozostałych wskaźników na II klasę jakości oraz zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny, o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;
- zapewnienie dobrego stanu chemicznego.

JCWP Czarna Sławka jest zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego⁶.

Wymienione obszary JCWP klasyfikowane są zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25.06.2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475).

Aktualny stan ww. części wód przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Stan jednolitych części wód powierzchniowych⁷

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny
1.	RW60001113369	Ślęza od Ksieginki do ujścia	słaby potencjał ekologiczny; przewodność, azot ogólny; fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	stan poniżej dobrego; benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten, rtęć, izoproturon; bromowane	zły stan wód

⁶ Opracowanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania – karty charakterystyk

⁷ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 r. poz. 1475).

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny
				difenyloetery, heptachlor	
2.	RW6000091334899	Zielona	zły stan ekologiczny; przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); makrobezkręgowce, ichtiofauna	stan poniżej dobrego benzo(a)piren, nikiel;	zły stan wód
3.	RW600009133669	Żurawka	umiarkowany potencjał ekologiczny; BZT5, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V)	brak danych	zły stan wód
4.	RW6000091336569	Sławka	brak danych	stan dobry	brak danych
5.	RW6000091336589	Czarna Sławka	umiarkowany potencjał ekologiczny BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V)	brak danych	zły stan wód

Teren gminy nie obejmuje punktu pomiarowo-kontrolnego monitoringu wód powierzchniowych.

Dla rzeki Ślęzy sporządzono mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego, stanowiące podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i uzgadnianiem dokumentów w tym zakresie. Zgodnie z obowiązującymi MZP na terenie gminy występują:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (10%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (1%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie (0,2%);
- obszary narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego w scenariuszu całkowite zniszczenia obwałowania przy wyznaczeniu którego przyjęto przepływ o prawdopodobieństwie przewyższenia 1%.

6.3.2 Ocena stanu wód podziemnych

Ogólne uwarunkowania systemu wód podziemnych

W granicach gminy Żórawina zlokalizowana jest jednolita część wód podziemnych nr 108 (kod: GW6000108), której powierzchnia na terenie gminy wynosi 111,37 km² (całkowita powierzchnia JCWPd nr 108 wynosi 2753,75 km²). JCWPd nr 108 zlokalizowana jest w południowo-zachodniej części gminy i obejmuje swoim obszarem większą jej część. Wody podziemne występują w 2 kompleksach wodonośnych. Kompleks nr 1 składa się z utworu czwartorzędowego o charakterze porowym oraz utworu paleozoiku proterozoicznego o charakterze porowo-szczelinowym. Kompleks nr 2 składa się z utworów neogenu o charakterze porowym, paleozoiku proterozoicznego o charakterze porowo-szczelinowym oraz utworów triasu o charakterze porowo-szczelinowym. Wody podziemne charakteryzują się dobrym stanem chemicznym oraz ilościowym. Stan JCWPd nr 108 ocenia się jako dobry

(stan na 2024 r.)⁸. Całościowy pobór z rejestrowanych ujęć wód podziemnych wg stanu na rok 2018 wynosił 17685,05 tys. m³/rok (w obszarze całej JCWPd). Wykorzystanie zasobów dostępnych do zagospodarowania oszacowano na 15%. Na terenie JCWPd nr 108 została stwierdzona presja ilościowa⁹.

Na obszarze gminy znajduje się również fragment JCWPd nr 109 (kod: GW6000109), zajmujący powierzchnię 8,83 km² (powierzchnia całkowita JCWPd nr 109 wynosi 4262,51 km²)¹⁰. Jest on zlokalizowany w północno-wschodniej części gminy. Wody podziemne występują w 2 kompleksach wodonośnych. Kompleks nr 1 składa się z utworu czwartorzędowego o charakterze porowym. Kompleks nr 2 składa się z utworów neogenu o charakterze porowym oraz triasu o charakterze porowo-szczelinowym. Wody podziemne charakteryzują się dobrym stanem chemicznym oraz dobrym stanem ilościowym. Stan JCWPd nr 109 ocenia się jako dobry. Całościowy pobór z rejestrowanych ujęć wód podziemnych wg stanu na rok 2018 wynosi 18484,25 tys. m³/rok (w obszarze całej JCWPd). Wykorzystanie zasobów dostępnych do zagospodarowania oszacowano na 14%. Na terenie JCWPd nr 109 została stwierdzona presja ilościowa determinująca stan wód¹¹.

Główne zbiorniki wód podziemnych

W granicach gminy Żórawina nie występuje udokumentowany główny zbiornik wód podziemnych. Najbliższy zbiornik, znajduje się na północny-wschód na terenie powiatu wrocławskiego. „Pradolina rzeki Odry (S Wrocław)” jest oznaczony numerem GZWP 320, o całkowitej powierzchni 240 km². Jest on fragmentem wód podziemnych w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych i triasowych rejonu Niecki Wrocławskiej.

6.4 Zasoby geologiczne

Gmina Żórawina leży w całości w zasięgu makroregionu Nizina Śląska, w obrębie mezoregionu Równina Wrocławska. Mezoregion Równiny Wrocławskiej jest bardzo rozległy, stąd wyróżniane są w jego obrębie mniejsze jednostki: Wysoczyzna Średzka w części zachodniej, Równina Kącka w części środkowej oraz Równina Grodkowska w części wschodniej. Gmina leży w obrębie Równiny Kąckiej, zbudowanej z osadów glacialnych i glaciofluwialnych przykrytych lessem, na którym wytworzyły się żyzne gleby brunatne i czarnoziemy. Przez środek regionu przepływa rzeka Śleza. Morfologicznie omawiany obszar jest mało zróżnicowany. Tworzy go przeważnie płaska wysoczyzna morenowa¹².

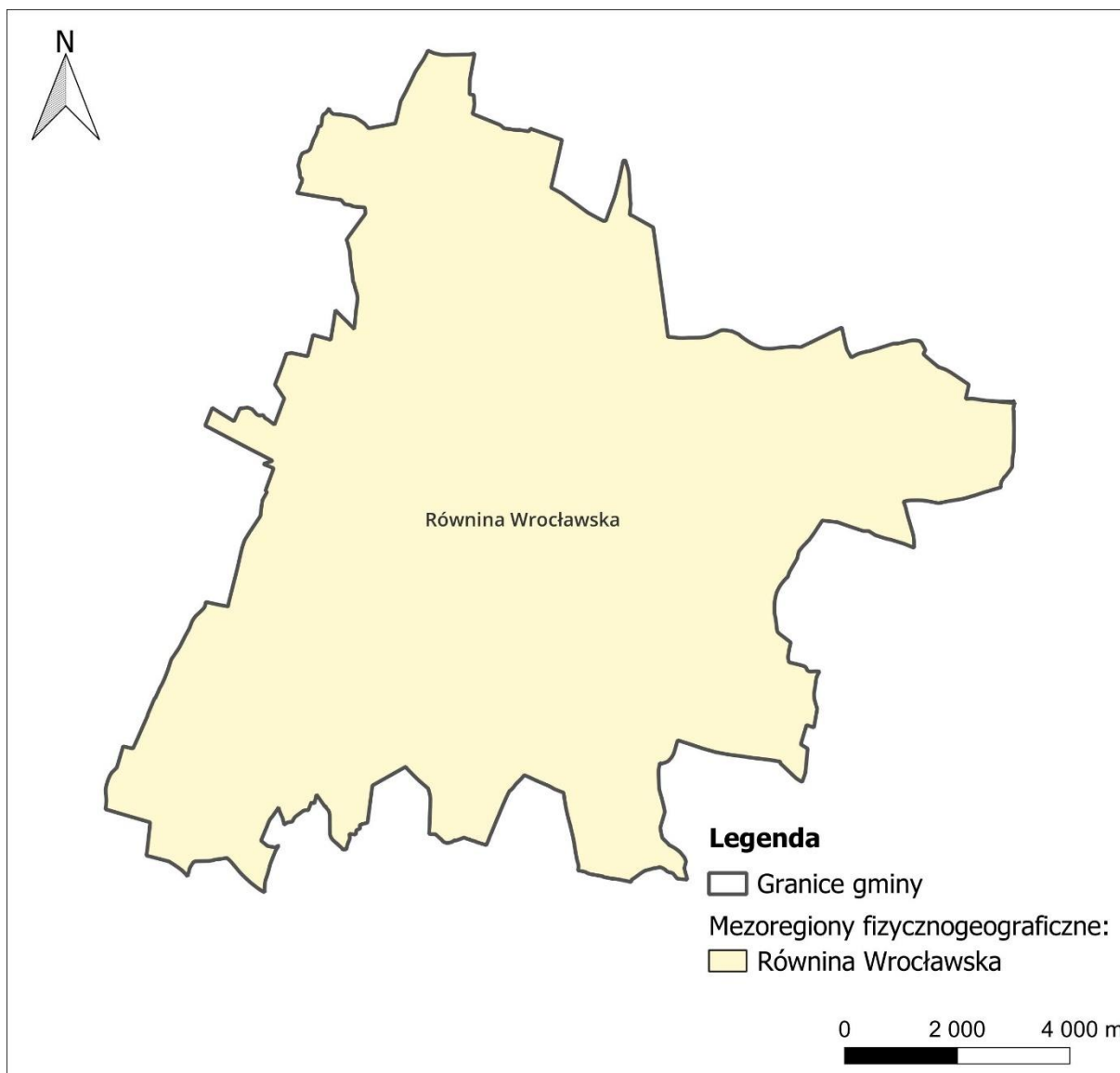
⁸ Monitoring stanu chemicznego oraz ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w latach 2023–2025 – Ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2022. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy

⁹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

¹⁰ Opracowanie własne na podstawie lokalnych danych planistycznych (warstwa wektorowa .shp JCWPd) oraz granic gminy

¹¹ Klasy jakości wód podziemnych – monitoring jakości wód podziemnych – monitoring operacyjny: <https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2023.html> (dostęp 26.02.2025 r.)

¹² Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań

Rycina 1. Położenie gminy Żórawina na tle jednostek fizycznogeograficznych

Na terenie gminy Żórawina nie rozpoznano i nie udokumentowano zasobów surowców mineralnych, które mogłyby mieć znaczenie przemysłowe. Sporadycznie w południowej części gminy eksploatowane były piaski¹³.

6.5 Gleby

Gleby na terenie gminy Żórawina to głównie czarne ziemie właściwe, charakteryzujące się grubą warstwą próchnicy (powyżej 40 cm), dobrą strukturą gruzełkową, przepuszczalnością i optymalną wilgotnością. Rzadziej występują ich zdegradowane formy, utworzone z pyłów lessopodobnych, glin i ilów pylastych. W dolinach oraz wzdłuż cieków wodnych dominują gleby mułkowo-piaszczyste i ilaste, na których rozwijają się mady brunatne oraz czarnoziemne. Na wyżej położonych terenach obecne są głównie gleby brunatne.

Zgodnie z Planem urządzeniowo-rolnym opracowanym przez Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych, grunty orne stanowią aż 94,5% wszystkich użytków rolnych w gminie. Pod względem bonitacyjnym dominują gleby bardzo dobre (51,8%), z czego 5,8% stanowi klasa I, a 46,0% – klasa II. Gleby dobre (klasa IIIa i IIIb) obejmują łącznie 39,6% powierzchni gruntów

¹³ Raport o stanie gminy Żórawina w 2023 r.

ornych. Największy udział gruntów klas I i II występuje w takich miejscowościach jak: Wilkowice, Rynakowice, Raclawice Małe, Mędłów, Mnichowice, Suchy Dwór, Bratowice, Jarosławice i Nowojowice. Z kolei gleby dobre dominują we wsiach Szukalice, Żerniki Wielkie i Galowice.

Użytki zielone stanowią 5,4% powierzchni użytków rolnych. W ich obrębie przeważają gleby dobre (49,1%) i bardzo dobre (42,2%). Największy udział gleb bardzo dobrych występuje w Jaksonowie, Mnichowicach i Starym Śleszowie, natomiast gleby dobre dominują w Bogunowie, Bratowicach, Nowojowicach i Rzeplinie.

Gmina Żórawina posiada wyjątkowo korzystne warunki glebowe dla rolnictwa. Przeważają tu gleby kompleksu pszennego bardzo dobrego (61,8% gruntów rolnych) oraz pszennego dobrego (25,3%). Dzięki dużemu udziałowi gleb najwyższej jakości, gmina zajmuje pierwsze miejsce w województwie dolnośląskim pod względem bonitacji. Wysoka jakość gleb przekłada się na strukturę zasiewów oraz plony, które przewyższają średnią regionalną.

6.6 Zasoby przyrodnicze

6.6.1 Obszary prawnie chronione

Na terenie gminy Żórawina nie występują formy ochrony przyrody obejmujące ochronę obszarów lub ekosystemów w sposób powierzchniowy, takie jak parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, parki krajobrazowe czy obszary Natura 2000. Nie występują również korytarze ekologiczne.

Jedyną formę ochrony przyrody – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478 z późn. zm.) – stanowią indywidualnie chronione obiekty, jakimi są pomniki przyrody.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Żórawina znajdują się cztery pomniki przyrody. Ich charakterystyka została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 4. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Żórawina

Lp.	Data ustanowienia	Typ pomnika	Podtyp pomnika	Gatunek drzewa
1.	21.12.2004 r.	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
2.	22.11.2011 r.	jednoobiektowy	drzewo	platan klonolistny <i>Platanus xacerifolia</i> (<i>Platanus xhispanica</i>)
3.	22.11.2011 r.	jednoobiektowy	drzewo	platan klonolistny <i>Platanus xacerifolia</i> (<i>Platanus xhispanica</i>)
4.	18.08.2012 r.	jednoobiektowy	drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody: <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/index.jsf> (dostęp 14.01.2025 r.)

6.6.2 Siedliska przyrodnicze i gatunki

Teren gminy charakteryzuje się wysokim stopniem zurbanizowania, co ogranicza występowanie rzadkich i chronionych gatunków roślin. Ich naturalne siedliska są nieliczne, rozproszone i najczęściej silnie przekształcone przez działalność człowieka. W efekcie roślinność gminy zdominowana jest przez gatunki pospolite, związane z siedliskami przekształconymi, tzw. synantropijne. Przeważają wśród nich gatunki nitrofilne, preferujące gleby bogate w związki azotu, takie jak: pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*), bylica pospolita (*Artemisia vulgaris*), wrotycz pospolity (*Tanacetum vulgare*), perz zwyczajny (*Elymus repens*), mierznica czarna (*Ballota nigra*), przytulia czepna (*Galium aparine*), kupkówka pospolita (*Dactylis glomerata*), wiechlina roczna (*Poa annua*) czy rdest psi (*Polygonum aviculare*).

Nieliczne fragmenty leśne znajdujące się w granicach gminy stanowią siedliska dla kilku cenniejszych gatunków roślin, w tym częściowo chronionych. Należą do nich m.in.: listera jajowata (*Listera ovata*), kalina koralowa (*Viburnum opulus*), konwalia majowa (*Convallaria majalis*), cis pospolity (*Taxus baccata*) oraz śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*).

6.6.3 Szata roślinna

Podział geobotaniczny

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski¹⁴ teren gminy Żórawina znajduje się w granicach Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Działu Brandenbursko-Wielkopolski, Krainy Dolnośląskiej, Okręgu Legnicko-Brzeskiego oraz Podokręgu Wrocławskiego (B.5.1.h).

Potencjalna roślinność naturalna

Potencjalna roślinność naturalna to teoretyczny stan szaty roślinnej, który mógłby się rozwinąć w danym miejscu w wyniku naturalnej sukcesji, gdyby wyeliminować wpływ człowieka, przy założeniu obecnego zróżnicowania siedlisk, także tych przekształconych przez działalność ludzką.

Na obszarze gminy Żórawina taką roślinność stanowiłyby głównie zbiorowiska leśne, m.in. grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*) oraz łągi: wiązowo-dębowe i jesionowo-wiązowe (*Ficario-Ulmetum*). Obecnie, na skutek intensywnej antropopresji, występują one jedynie w małych, rozproszonych fragmentach.

Roślinność rzeczywista

Gmina Żórawina cechuje się bardzo niskim stopniem zalesienia i należy do najslabiej zalesionych obszarów w województwie dolnośląskim. Większość lasów znajdujących się na jej terenie to lasy publiczne zarządzane przez Nadleśnictwo Oława. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2024 roku powierzchnia gruntów leśnych w gminie wynosiła 118,87 ha, co stanowiło zaledwie 1,0% jej całkowitej powierzchni. Z tego grunty leśne publiczne obejmowały 81,83 ha, a prywatne – 37,04 ha. Same lasy zajmowały 118,18 ha.

Drzewostan i typy siedlisk leśnych na terenie gminy są zróżnicowane. Największe, zwarte kompleksy leśne znajdują się w południowej i południowo-zachodniej części gminy, a mniejsze skupiska występują wzdłuż doliny rzeki Ślęzy. Największy udział powierzchni leśnej przypada na miejscowości: Brzeście, Żerniki Wielkie, Szukalice, Jaksonów, Karwiany-Komorowice, Pasterzyce i Bogunów. Na wschodzie gminy lasy mają postać rozproszonych zagajników.

Pomimo niewielkiej powierzchni, lasy odgrywają istotną rolę środowiskową – wspierają regulację stosunków wodnych, sprzyjają retencji wód gruntowych oraz wpływają na poprawę mikroklimatu. W związku z tym zakwalifikowano je do I grupy ochronnej, co oznacza, że pełnią funkcje ochronne – zapobiegają erozji gleb, poprawiają gospodarkę wodną i zwiększają wartość krajobrazową terenu.

Zbiorowiska nieleśne

Na terenie gminy Żórawina zbiorowiska nieleśne występują w rozproszeniu i są silnie przekształcone w wyniku intensywnej działalności rolniczej i urbanizacji. Dominują w nich gatunki synantropijne i nitrofilne, takie jak pokrzywa zwyczajna, bylica pospolita, wrotycz pospolity czy perz zwyczajny, zasiedlające siedliska ruderalne i przydrożne. Naturalne łąki i ziołorośla są nieliczne i ograniczają się do niewielkich enklaw w obrębie nieużytków, cieków wodnych i obrzeży lasów. Ze względu na rozdrobnienie i presję antropogeniczną, siedliska te

¹⁴ Matuszkiewicz J.M. 2008. Geobotanical regionalization of Poland (Regionalizacja geobotaniczna Polski). IGiPZ PAN, Warszawa

cechuje niska różnorodność florystyczna i niewielka wartość przyrodnicza. Nieliczne cenniejsze gatunki roślin (np. konwalia majowa, śnieżyczka przebiśnieg) występują jedynie lokalnie, głównie w pobliżu zadrzewień i terenów podmokłych. Zbiorowiska nieleśne pełnią jednak istotną funkcję krajobrazową i mogą stanowić potencjalne miejsce wzmacniania lokalnej bioróżnorodności.

6.6.4 Fauna

Obszar gminy Żórawina charakteryzuje się znacznym przekształceniem ekosystemów.

Na większości obszaru gminy prowadzona jest intensywna gospodarka rolna. Nieco większy udział siedlisk o charakterze łąkowym i pastwiskowym występuje w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Ślęzy, a siedliska leśne zachowały się w postaci niewielkich i rozproszonych fragmentów. Oznacza to, że w składzie fauny tego obszaru przeważają gatunki pospolite, związane z ekosystemami rolniczymi oraz z siedliskami ludzkimi.

Bezkręgowce

Fauna bezkręgowców występująca w granicach gminy Żórawina reprezentowana jest zarówno przez gatunki objęte ochroną ścisłą i częściową oraz gatunki niechronione. Informacje na temat występowania bezkręgowców w granicach gminy Żórawina zaczerpnięto z internetowej bazy danych Ornitho.pl¹⁵ i uzupełniono o dane udostępnione przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

W poniższym wykazie zastosowano następujące skróty: ś – ochrona ścisła, Zał. II DS – gatunki z załącznika II.

Ważki: lecicha pospolita *Orthetrum cancellatum*; łątka ozdobna *Coenagrion ornatum* (ś) Zał. II DS kod 4045; miedziopierś metaliczna *Somatochlora metallica*; straszka pospolita *Sympecma fusca*; szafranka czerwona *Crocothemis erythraea*; żagnica sina *Aeshna cyanea*;

Motyle bielinek kapustnik *Pieris brassicae*; latolistek cytrynek *Gonepteryx rhamni*; modraszek ikar *Polyommatus icarus*; osadnik megera *Lasiommata megera*; przestrojnik jurtina *Maniola jurtina*; przestrojnik trawnik *Aphantopus hyperantus*; rusałka admirał *Vanessa atalanta*; rusałka kratkowiec *Araschnia levana*; strzępotek ruczajnik *Coenonympha pamphilus*; zorzynek rzeżuchowiec *Anthocharis cardamines*.

Ptaki

Gatunki ptaków, które były obserwowane na terenie gminy, podzielono ze względu na typy ekosystemów, jakie preferują, tj.: ptaki typowo leśne, ptaki krajobrazu otwartego, ptaki związane z terenami wodno-błotnymi i podmokłymi oraz ptaki towarzyszące siedzibom ludzkim. Zgodnie z poniższym wykazem w granicach gminy zaobserwowano co najmniej 99 gatunków ptaków, wśród których 22 ujęte są w załączniku I dyrektywy ptasiej. Najliczniej reprezentowane są gatunki związane z lasami i ich obrzeżami. Drugie pod względem liczebności są gatunki krajobrazu otwartego.

Informacje na temat występowania gatunków ptaków w granicach gminy Żórawina zaczerpnięto z internetowej bazy danych Ornitho.pl¹⁶.

W poniższym wykazie zastosowano następujące skróty: ś – ochrona ścisła, cz – ochrona częściowa, łow. – gatunek łowny, Zał. I DP – gatunki z załącznika I dyrektywy ptasiej.

¹⁵ https://www.ornitho.pl/index.php?m_id=1 (dostęp 26.02.2025 r.)

¹⁶ https://www.ornitho.pl/index.php?m_id=1 (dostęp 26.02.2025 r.)

Awifauna zbiorników wodnych, dolin rzecznych, terenów podmokłych i ich najbliższego sąsiedztwa:

biegus zmienny *Calidris alpina* (ś), Zał. I DP kod A149; bielik *Haliaeetus albicilla* (śc), Zał. I DP kod A075; błotniak stawowy *Circus aeruginosus* (ś), Zał. I DP kod A081; czapla siwa *Ardea cinerea* (cz), Zał. I DP kod A028; gęgawa *Anser anser* (łow.), Zał. II DP kod A043; kania czarna *Milvus migrans* (ś), Zał. I DP kod A073; krzyżówka *Anas platyrhynchos* (łow.), Zał. II DP kod A053; kszyc *Gallinago gallinago* (ś), Zał. I DP kod A153; łączak *Tringa glareola* (ś), Zał. I DP kod A166; łożówka *Acrocephalus palustris* (ś); pliszka górską *Motacilla cinerea* (ś); rokitniczka *Acrocephalus schoenobaenus* (ś); sieweczka rzeczna *Charadrius dubius* (ś), Zał. I DP kod A136; trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus* (ś); zimorodek *Alcedo atthis* (ś) Zał. I DP kod A229; żuraw *Grus grus* (ś) Zał. I DP kod A127.

Awifauna krajobrazu otwartego (łąki, pola, zarośla i zadrzewienia śródpolne):

bażant *Phasianus colchicus* (łow.), Zał. II DP; błotniak zbożowy *Circus cyaneus* (ś), Zał. I DP kod A082; bocian biały *Ciconia ciconia* (ś), Zał. I DP kod A031; cierniówka *Sylvia communis* (ś); czajka *Vanellus vanellus* (ś), Zał. I DP kod A142; dudek *Upupa epops* (ś), Zał. I DP kod A232; dzierlatka *Galerida cristata* (ś); gąsiorek *Lanius collurio* (ś) Zał. I DP kod A338; jarzębatka *Sylvia nisoria* (ś), Zał. I DP kod A307; kłaskawka *Saxicola rubicola* (ś); kobuz *Falco subbuteo* (ś); kulczyk *Serinus serinus* (ś); kuropatwa *Perdix perdix* (łow.), Zał. II DP; makolągwa *Linaria cannabina* (ś); mazurek *Passer montanus* (ś); ortolan *Emberiza hortulana* (ś) Zał. I DP kod A379; piegża *Sylvia curruca* (ś); pliszka siwa *Motacilla alba* (ś); pliszka żółta *Motacilla flava* (ś); pokląskwa *Saxicola rubetra* (ś); potrzyszcz *Miliaria calandra* (ś); potrzoz *Emberiza schoeniclus* (ś); pustulka *Falco tinnunculus* (ś); skowronek *Alauda arvensis* (ś); srokosz *Lanius excubitor* (ś); świergotek łąkowy *Anthus pratensis* (ś); szczygieł *Carduelis carduelis* (ś); trznadel *Emberiza citrinella* (ś); żółta *Merops apiaster* (ś).

Awifauna terenów leśnych i ich obrzeży:

bogatka *Parus major* (ś); czyż *Spinus spinus* (ś); drożdżik *Turdus iliacus* (ś); dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus* (ś), Zał. I DP kod A429; dzięcioł czarny *Dryocopus martius* (ś), Zał. I DP kod A236; dzięcioł duży *Dendrocopos major* (ś); dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* (ś), Zał. I DP kod A234; dzięcioł zielony *Picus viridis* (ś); dzwonec *Chloris chloris* (ś); grubodziób *Coccothraustes coccothraustes* (ś); grzywacz *Columba palumbus* (łow.), Zał. II DP; jastrząb *Accipiter gentilis* (ś); kania ruda *Milvus milvus* (ś), Zał. I DP kod A074; kapturka *Sylvia atricapilla* (ś); kos *Turdus merula* (ś); kowalik *Sitta europaea* (ś); krętogłów *Jynx torquilla* (ś); krogulec *Accipiter nisus* (ś); kruk *Corvus corax* (cz); kukułka *Cuculus canorus* (ś); kwiczoł *Turdus pilaris* (ś); lerka *Lullula arborea* (ś), Zał. I DP kod A246; modraszka *Cyanistes caeruleus* (ś); muchołówka szara *Muscicapa striata* (ś); muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca* (ś); mysikrólik *Regulus regulus* (ś); myszołów zwyczajny *Buteo buteo* (ś); paszkoł *Turdus viscivorus* (ś); pełzacz leśny *Certhia familiaris* (ś); pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* (ś); piecuszek *Phylloscopus trochilus* (ś); pierwiosnek *Phylloscopus collybita* (ś); raniuszek *Aegithalos caudatus* (ś); słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos* (ś); sójka *Garrulus glandarius* (ś); strzyżyk *Troglodytes troglodytes* (ś); śpiewak *Turdus philomelos* (ś); uszatka *Asio otus* (ś); wilga *Oriolus oriolus* (ś); zaganiacz *Hippolais icterina* (ś); zięba *Fringilla coelebs* (ś).

Awifauna w pobliżu siedzib ludzkich:

dymówka *Hirundo rustica* (ś); gawron *Corvus frugilegus* (cz); gołąb miejski *Columba livia* f. *urbana*; jerzyk *Apus apus* (ś); kawka *Coloeus monedula* (ś); kopciuszek *Phoenicurus ochruros* (ś); oknówka *Delichon urbicum* (ś); puszczyk *Strix aluco* (ś); sierpówka (synogarlica turecka) *Streptopelia decaocto* (ś); sroka *Pica pica* (cz); szpak *Sturnus vulgaris* (ś); wróbel *Passer domesticus* (ś); wrona siwa *Corvus corone* (cz).

Ssaki

Fauna ssaków występująca w granicach gminy Żórawina reprezentowana jest przede wszystkim przez gatunki łowne, tolerujące bliskość siedzib ludzkich. Informacje na temat występowania gatunków zwierząt w granicach gminy Żórawina zaczerpnięto z internetowej bazy danych Ornitho.pl¹⁷ i uzupełniono o dane udostępnione przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

W poniższym wykazie zastosowano następujące skróty: cz – ochrona częściowa, łow. – gatunek łowny, Zał. II i IV DS – gatunki z załącznika II i IV dyrektywy siedliskowej.

Zajęczaki *Lagomorpha*: zając szarak *Lepus europaeus* (łow.).

Nietoperze *Chiroptera*: nocek Natterera *Myotis nattereri* (ś); mroczek posrebrzany *Vespertilio murinus* (ś); gacek szary *Plecotus austriacus* (ś), Zał. IV DS.

Drapieżne *Carnivora*: kuna domowa *Martes foina*; kuna leśna *Martes martes* (łow.); łasica *Mustela nivalis* (cz); lis *Vulpes vulpes* (łow.); tchórz zwyczajny *Mustela putorius* (łow.); wydra *Lutra lutra* (cz), Zał. I i IV DS kod 1355

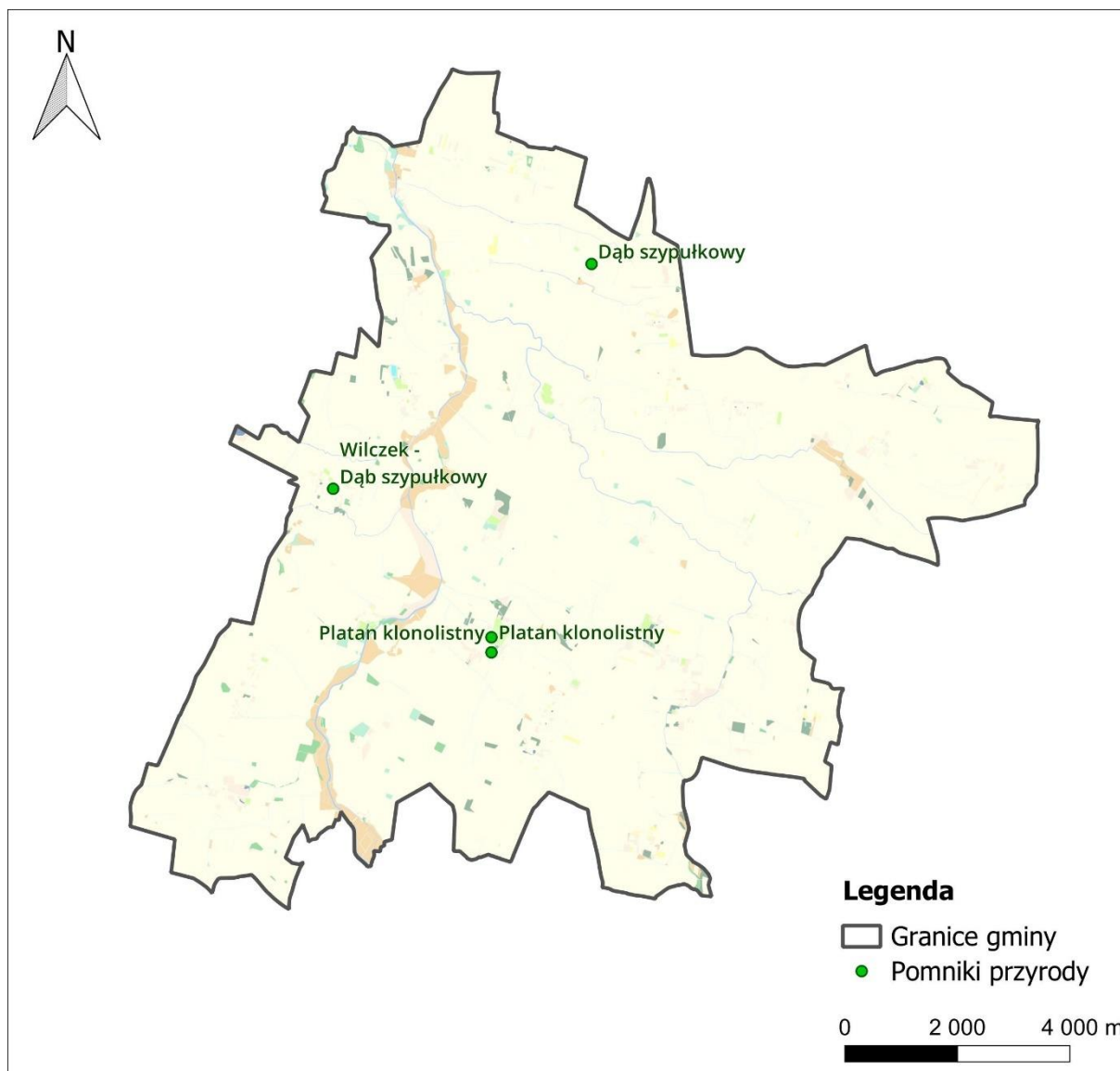
Parzystokopytne *Artiodactyla*: dzik *Sus scrofa* (łow.); sarna *Capreolus capreolus* (łow.).

6.6.5 Węzły i korytarze ekologiczne

Na terenie gminy Żórawina nie występują korytarze ekologiczne. Obszar gminy charakteryzuje się słabo rozwiniętym systemem powiązań przyrodniczych z terenami ościennymi. Na poziomie lokalnym istotną rolę pełni dolina rzeki Ślęzy, która przepływa przez zachodnią część gminy. W kierunku północnym łączy ona obszar gminy z obszarem Natura 2000 Las Pilczycki (PLH020069) oraz krajowym korytarzem ekologicznym Dolina Odry Środkowej. Na południu zapewnia powiązanie z obszarem Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie (PLH020082) oraz Obszarem Chronionego Krajobrazu Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie. Jej dopływ – Mała Ślęza – łączy gminę dodatkowo z obszarem Natura 2000 Ludów Śląski (PLH020073).

Na poziomie wewnętrznym sieć lokalnych powiązań przyrodniczych wspierają mniejsze cieki, takie jak Żórawka, Czarna Sławka, Rzeszotka, Gajnik, Żalina, Mszana i Jarka. System ten uzupełniają zadrzewienia parkowe, śródpolne zarośla oraz pasy zadrzewień, w tym przydrożnych.

¹⁷ https://www.ornitho.pl/index.php?m_id=1 (dostęp 26.02.2025 r.).

Rycina 2. Formy ochrony przyrody na obszarze gminy Żórawina

6.6.6 Lasy

Zbiorowiska leśne zajmują na terenie gminy łączną powierzchnię 118,87 ha, co odpowiada lesistości na poziomie 1%¹⁸. W strukturze własnościowej lasów na terenie gminy przeważają lasy publiczne w zarządzie Nadleśnictwa Oława.

Siedliska leśne i stan drzewostanu w gminie są zróżnicowane i tworzą zwarte kompleksy w południowej i południowo-zachodniej części gminy oraz mniejsze kompleksy wzdłuż doliny Ślęzy. Największy udział lasów występuje w miejscowościach: Brzeście, Żerniki Wielkie, Szukalice, Jaksonów, Karwiany-Komorowice. Pasterzyce i Bogunów. Na wschodnich terenach gminy lasy występują w postaci niewielkich zagajników. Ze względu na rolę w regulowaniu stosunków wodnych i tworzeniu korzystnego mikroklimatu niewielkie skupiska leśne stanowią bardzo cenny element środowiska.

¹⁸ GUS, BDL 2024 r.

Niski stopień zalesienia klasyfikuje lasy do I grupy ochronnej pełniącej funkcje ochrony gleb przed erozją poprawy retencji wód gruntowych i podnoszenia walorów krajobrazowych¹⁹.

Przekształcenie gruntów leśnych niezależnie od struktury własności powinno odbywać się w drodze przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

7. ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCE Z BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W przypadku braku uchwalonego planu ogólnego po 30 czerwca 2026 r., rozwój przestrzenny gminy zostanie poważnie ograniczony. Niemożliwe będzie podejmowanie nowych inwestycji budowlanych, ponieważ nie będzie podstaw prawnych do wydawania decyzji o warunkach zabudowy ani uchwalania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Jakikolwiek działania inwestycyjne będą mogły być prowadzone jedynie na terenach objętych już obowiązującymi planami miejscowymi lub na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, które zostaną zatwierdzone i staną się prawomocne przed końcem czerwca 2026 roku.

Brak uchwalonego planu ogólnego uniemożliwi opracowanie kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanie decyzji o warunkach zabudowy, tym samym może doprowadzić do zahamowania rozwoju gminy.

Brak realizacji projektowanego dokumentu bezpośrednio nie spowoduje zmian w aktualnym stanie środowiska. Należy jednak zaznaczyć, iż plan ogólny jest dokumentem planistycznym, mającym na celu uporządkowanie przestrzeni i przeciwdziałanie niekontrolowanej zabudowie. Umożliwia on przemyślane planowanie rozwoju infrastruktury technicznej, realizację inwestycji przyjaznych dla środowiska i wspieranie projektów proekologicznych.

8. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie gminy Żórawina nie występują formy ochrony przyrody określone w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.), takie jak parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, z wyjątkiem czterech pomników przyrody. Są to dwa dęby szypułkowe i dwa platany klonolistne.

Obiekty te posiadają status form ochrony przyrody na podstawie art. 40 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r. poz. 1336, ze zm.), co nakłada obowiązek ich zachowania oraz ochrony przed niszczeniem, uszkodzaniem i przekształcaniem. W związku z powyższym, projekt planu ogólnego nie przewiduje realizacji ustaleń mogących naruszać integralność tych obiektów ani ich bezpośredniego otoczenia. Zgodnie z zasadą unikania konfliktów przestrzennych oraz zasadą przezorności, zaleca się, aby na etapie planów miejscowych zostały wprowadzone odpowiednie strefy buforowe wokół pomników (np. 15 m od pnia drzewa), a także ograniczenia w zakresie lokalizacji inwestycji mogących powodować negatywne oddziaływania, takich jak infrastruktura drogowa, parkingi, obiekty kubaturowe czy zmiany ukształtowania terenu. Uwzględnienie pomników przyrody jako elementów struktury ekologicznej zgodne jest również z celami polityki przestrzennej

¹⁹ Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024

wyrażonymi w Krajowej Polityce Miejskiej 2030 oraz zasadami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

Ustalenia Planu ogólnego nie określają docelowego przeznaczenia terenu, a jedynie wskazują na katalog przeznaczeń terenu możliwy do wyznaczenia w planach miejscowych. W związku z tym uznaje się, że realizacja Planu nie spowoduje znaczących negatywnych oddziaływań na pomniki przyrody i umożliwi utrzymanie ich wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Precyzyjne zapisy dotyczące sposobu ochrony pomników przyrody jak również ewentualnych rozwiązaniach technicznych minimalizujących ryzyko ich uszkodzeń winny być ustalone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W granicach gminy Żórawina, występują następujące istniejące i potencjalne zagrożenia związane z zapisami planu ogólnego:

- inwestycje liniowe naziemne (drogi, linie energetyczne, linie kolejowe) oraz podziemne (sieci kanalizacyjne i wodociągowe, gazociągi) – inwestycje naziemne mogą znacząco wpływać na środowisko zarówno na etapie realizacji, jak i po jej zakończeniu. Budowa takiej inwestycji może spowodować zakłócenie migracji gatunków zwierząt i roślin. Inwestycje liniowe mogą zmieniać naturalne stosunki wodne, powodując między innymi zmniejszenie retencji wody, zmianę przepływu rzek i strumieni oraz osuszanie mokradł. Inwestycje podziemne wpływają na środowisko jedynie na etapie realizacji, po zakończeniu prac można ponownie przywrócić stan sprzed etapu budowy.
- możliwość budowy instalacji fotowoltaicznych na terenach strefy otwartej – budowa elektrowni słonecznych może prowadzić do potencjalnej wycinki lasu, zniszczenia terenów łąkowych, a w konsekwencji do utraty bioróżnorodności na danym obszarze. Dodatkowym problemem mogą być zaburzenia w migracjach zwierząt. Mimo, że infrastruktura odnawialnych źródeł energii jest kluczowym rozwiązaniem do odejścia od paliw kopalnych, może na dużą skalę wpływać przede wszystkim na wartości krajobrazowe.

9. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PLANU

Realizacja ustaleń zawartych w projekcie planu ogólnego nie stoi w sprzeczności z celami ochrony środowiska określonymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotnymi z punktu widzenia projektu planu. W projekcie uwzględnione zostały cele środowiskowe wyznaczone w kluczowych dokumentach obowiązujących na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym.

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład został przyjęty przez Komisję Europejską 11 grudnia 2019 r. Jest to pakiet inicjatyw politycznych, którego celem jest skierowanie UE na drogę transformacji ekologicznej, a ostatecznie – osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Zgodnie z założeniami dokumentu Unia Europejska ma zostać przekształcona w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę. Dokument zawiera obszary tematyczne, wraz z założeniami i celami UE. Kluczowe z punktu widzenia ochrony środowiska założenia to:

- neutralność klimatyczna;
- przejście na czystą energię;
- zdrowy system żywnościowy dla ludzi i planety;
- ochrona środowiska i oceanów;

- wydajny, bezpieczny i przyjazny dla środowiska transport.

Agenda 2030

Agenda 2030 to strategia rozwoju świata do 2030 roku. Została przyjęta w 2015 roku, gdy wszystkie 193 państwa członkowskie ONZ jednogłośnie przyjęły rezolucję „Przekształćmy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”. W ramach Agendy 2030 określonych zostało 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju oraz związane z nimi 169 zadań, które mają zostać osiągnięte do 2030 roku, obejmują one 5 obszarów: ludzi, planetę, dobrobyt, pokój oraz partnerstwo.

Cele Zrównoważonego Rozwoju wyznaczone w ramach Agendy 2030 to m.in.:

- zapewnienie dostępu do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie;
- zapewnienie wzorców zrównoważonej konsumpcji i produkcji;
- podjęcie pilnych działań w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;
- ochrona, przywrócenie oraz promowanie zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, zrównoważonego gospodarowania lasami, zwalczanie pustynnienia, powstrzymanie i odwracanie procesu degradacji gleby oraz powstrzymanie przed utratą różnorodności biologicznej.

Europejska Konwencja Krajobrazowa

Europejska Konwencja Krajobrazowa została sporządzona we Florencji 20 października 2000 r. Jest jedynym aktem międzynarodowym w całości dedykowanym tematyce krajobrazu. Konwencja została ratyfikowana przez Polskę 27 września 2004 r., a weszła w życie 1 stycznia 2005 r. Celem Europejskiej Konwencji Krajobrazowej jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w tym zakresie, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej.

W ramach realizacji zapisów Konwencji, podejmowane są działania mające na celu m.in.:

- prawne uznanie krajobrazu jako istotnego komponentu otoczenia ludzi;
- ustanowienie procedur udziału społeczeństwa w procesach planowania i zarządzania krajobrazem;
- uwzględnianie kwestii krajobrazowych we wszelkich działaniach związanych z zarządzaniem przestrzenią.

Konwencja o różnorodności biologicznej

Konwencja o różnorodności biologicznej została sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r., weszła w życie w dniu 29 grudnia 1993 r. Stronami Konwencji jest 195 państw oraz Unia Europejska. Konwencja została ratyfikowana przez Polskę w 1996 r. Konwencja ma trzy cele: ochronę różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych. Przy podejmowaniu postanowień i konkretnych działań równie ważne jest zachowanie bogactwa przyrodniczego, jak zaspokajanie potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń, przy przestrzeganiu zasady dzielenia się korzyściami z wykorzystania zasobów ze społecznościami, które te zasoby udostępniają. Każde państwo ma suwerenne prawo do korzystania z własnych zasobów przyrodniczych, zgodnie z prowadzoną polityką, zawartą w krajowej strategii różnorodności biologicznej i stosownym programie działań.

Ramowa Dyrektywa Wodna

Głównym dokumentem związanym z gospodarowaniem wodami jest Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. Dyrektywa określa zasady, które

mają powstrzymać pogarszanie się stanu wód w Unii Europejskiej (UE) i umożliwić osiągnięcie „dobrego stanu” europejskich rzek, jezior i wód podziemnych. Do jej głównych celów należą:

- ochrona wszystkich wód;
- zapobieganie dalszemu pogarszaniu oraz ochrona i poprawa stanu ekosystemów wodnych oraz ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych;
- zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia części wód;
- zapewnienie zrównoważonego wykorzystania wód przez osoby fizyczne i przedsiębiorstwa;
- zrównoważone korzystanie z wód oparte na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych.

Agenda Terytorialna 2030

Agenda Terytorialna 2030 została przyjęta 1 grudnia 2020 roku w Niemczech przez ministrów odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne, rozwój terytorialny oraz spójność terytorialną. Dokument ten wyznacza ramy działań na rzecz promowania spójności terytorialnej w Europie. W Agendzie podkreślono kluczową rolę strategicznego planowania przestrzennego oraz określono jego główne kierunki, oparte na dwóch nadrzędnych celach: Sprawiedliwa Europa oraz Zielona Europa. Cele te obejmują sześć priorytetowych obszarów działania na rzecz rozwoju terytorium Europy jako całości, uwzględniającej wszystkie jej regiony:

- wspieranie bardziej zrównoważonego rozwoju terytorialnego, wykorzystującego różnorodność Europy,
- dążenie do zbieżnego rozwoju lokalnego i regionalnego oraz zmniejszenia nierówności między obszarami,
- ułatwianie życia i pracy ponad granicami państwowymi,
- promowanie lepszych, ekologicznych środków utrzymania oraz tworzenie miast i regionów neutralnych klimatycznie i odpornych na zmiany,
- wzmacnianie silnych i zrównoważonych gospodarek lokalnych w warunkach globalizacji,
- rozwijanie zrównoważonej łączności cyfrowej i fizycznej pomiędzy obszarami.

Wdrożenie i uszczegółowienie międzynarodowych i wspólnotowych celów środowiskowych odbywa się na poziomie krajowym – m.in. w takich dokumentach jak:

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – Strategia Rozwoju w Obszarze Środowiska i Gospodarki Wodnej

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – Strategia Rozwoju w Obszarze Środowiska i Gospodarki Wodnej została przyjęta Uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, polityka ma za zadanie zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz podniesienie jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W ramach systemu dokumentów strategicznych dokładnie precyzuje "Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)". Polityka będzie stanowiła podstawę do efektywnego wykorzystania środków europejskich na lata 2021–2027. Strategia ta wspiera również wdrażanie celów i zobowiązań Polski na poziomie międzynarodowym, w tym na szczeblu unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 roku oraz celów zrównoważonego rozwoju zawartych w Agendzie 2030.

W ramach polityki, uchylono Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 roku" w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska oraz Celu 3. Poprawa stanu środowiska. Główny cel Polityki, tj. rozwój

potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost z SOR. Cele szczegółowe zostały określone w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, umożliwiając jednocześnie łączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. W ramach celów szczegółowych uwzględniono aspekty zdrowia, gospodarki oraz klimatu. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne związane z edukacją ekologiczną oraz efektywnością funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód;
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej;
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym;
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają one na określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych);
- przeciwdziałanie zmianom klimatu;
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych;
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji;
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku), przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r., stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kraju 2020. W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju określono 10 sektorów, które zostały uznane za strategiczne dla rozwoju kraju. Wśród tych sektorów znajdują się również te związane z ochroną środowiska. Powyższa Strategia wskazuje następujące sektory strategiczne związane z ochroną środowiska:

- sektor odzysku materiałowego surowców;
- sektor ekobudownictwa (np. budynki pasywne, pikoenergetyka);
- sektor żywności wysokiej jakości;

W Strategii zaproponowano podejmowanie działań w zakresie:

- zachowania unikatowego charakteru polskich zasobów przyrodniczych jako szansy dla zrównoważonego rozwoju;
- stopniowego zmniejszenia emisji zanieczyszczeń (w szczególności emitowanych do powietrza przez sektor komunalno-bytowy poprzez realizację programu „Czyste Powietrze”);
- zmniejszenia odpływu wody z terytorium Polski;
- sprawnej gospodarki odpadami, obejmującej wtórne wykorzystywanie surowcowe i energetyczne, wykorzystanie ciepła ziemi i innych odnawialnych źródeł energii;
- obniżenia ryzyka klęsk żywiołowych;

- wdrożenia programu „Woda dla rolnictwa” - wsparcie retencjonowania wód i nawodnień na potrzeby obszarów wiejskich;
- przeprowadzenia audytów krajobrazowych.

Strategiczny Plan Adaptacji dla Sektorów i Obszarów Wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Strategiczny Plan Adaptacji dla Sektorów i Obszarów Wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29.10.2013 r. Głównym celem SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 r. w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania te, podejmowane zarówno przez podmioty publiczne, jak i prywatne, będą dokonywane poprzez realizację polityk, inwestycje w infrastrukturę oraz rozwój technologii. Obejmują one zarówno przedsięwzięcia techniczne, takie jak np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią:

Zaktualizowany Krajowy Program Ochrony Powietrza do 2025 roku (z perspektywą do 2030 roku oraz do 2040 roku)

Krajowy Program Ochrony Powietrza został ogłoszony przez Ministra Środowiska w dniu 9 września 2015 r. w Monitorze Polskim i zaktualizowany zgodnie z Komunikatem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza. Najważniejszym celem jest poprawa jakości życia obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Główne zadania to:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia;
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2040 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO, a także spełnienie nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych na podstawie prawa unijnego.

Ze względu na szeroki zakres działań niezbędnych do podjęcia zarówno na szczeblu krajowym, jak i wojewódzkim oraz lokalnym, w Krajowym Programie Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 oraz do roku 2040) założono ramy czasowe realizacji działań: krótkoterminowe – do roku 2025, średnioterminowe – do roku 2030 oraz długoterminowe – do roku 2040.

W dokumencie wyznaczono następujące kierunki interwencji:

- ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-komunalnego;
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora transportu drogowego;
- ograniczenie poziomu zanieczyszczeń powietrza w miastach, polityka miejska;
- zwiększenie udziału czystej energii, ciepła, rozwój odnawialnych źródeł energii;
- edukacja ekologiczna;

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z pozostałych sektorów mających wpływ na stan powietrza, w tym uwzględnieniem działań dla sektora mieszkalnictwa do realizacji na obszarach wiejskich.

Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy

Plan gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy jest dokumentem planistycznym. Stanowi podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych, usprawniającym proces osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu wód, a także związanych z nimi ekosystemów. Wskazuje na konieczność wprowadzenia racjonalnych zasad gospodarowania wodami w przyszłości. Dokumenty te są poddawane przeglądowi i aktualizacji cyklicznie co 6 lat.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne, plan gospodarowania wodami zawiera m.in:

- ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza;
- podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
- wykazy obszarów chronionych wraz z graficznym przedstawieniem przebiegu ich granic oraz określeniem podstaw prawnych ich utworzenia;
- mapę sieci monitoringu wraz z prezentacją programów monitoringowych;
- ustalenie celów środowiskowych dla jednolitych części wód i obszarów chronionych;
- podsumowanie wyników analiz ekonomicznych związanych z korzystaniem z wód;
- zestaw działań z uwzględnieniem sposobów osiągnięcia ustanawianych celów środowiskowych wraz z jego podsumowaniem;
- informacje o planowanych i podjętych działaniach dla realizacji celów środowiskowych;
- wykaz szczegółowych programów i planów gospodarowania dla obszaru dorzecza.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2028

Plan określa zasady gospodarowania wszystkimi rodzajami odpadów — zarówno pochodzącymi z gospodarstw domowych, jak i przedsiębiorstw czy przemysłu — w sposób zgodny z koncepcją gospodarki o obiegu zamkniętym. Dokument koncentruje się na działaniach zgodnych z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetami są kolejno: zapobieganie powstawaniu odpadów, przygotowanie odpadów do ponownego użycia (w tym budowa odpowiedniej infrastruktury do ich selektywnej zbiórki u źródła), recykling oraz inne formy odzysku.

Wśród głównych celów planu znajdują się:

- szeroko pojęte zapobieganie powstawaniu odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów żywności;
- wspieranie działań w zakresie ponownego użycia produktu;
- osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych;
- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku;
- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz postępowania z odpadami.

Do osiągnięcia celów założonych w KPGO 2028 określono odpowiednie środki, takie jak działania edukacyjno-informacyjne dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów (ZPO) i dotyczące przeciwdziałaniu zaśmiecaniu, wspieranie rozwoju infrastruktury do ZPO i recyklingu odpadów, ocenę potrzeby stworzenia dodatkowej infrastruktury dotyczącej ZPO oraz recyklingu, wspieranie badań w zakresie nowych technologii z zakresu ZPO oraz gospodarowania odpadami, rekomendowane działania dotyczące surowców krytycznych oraz służące przeciwdziałaniu zaśmiecaniu środowiska.

Cele wskazane w dokumentach strategicznych szczebla krajowego i regionalnego zostały uwzględnione w projekcie Planu ogólnego gminy Żórawina poprzez określenie spójnej struktury stref planistycznych, odpowiadającej lokalnym uwarunkowaniom środowiskowym, społecznym i gospodarczym, a także poprzez dostosowanie profili funkcjonalnych oraz parametrów zagospodarowania terenu.

Wśród rozwiązań sprzyjających realizacji celów w zakresie ochrony środowiska i walorów krajobrazowych wskazać można w szczególności:

- kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy z poszanowaniem istniejących uwarunkowań przyrodniczych poprzez wyznaczenie stref otwartych (SO) oraz stref zieleni i rekreacji (SN), obejmujących tereny o istotnych walorach środowiskowych i krajobrazowych oraz pełniących funkcje przyrodnicze i klimatyczne;
- uwzględnienie obszarów cennych przyrodniczo oraz wymagających ochrony poprzez ich przypisanie w przeważającej części do stref SO i SN, a także ograniczenie możliwości intensywnej zabudowy na tych terenach poprzez odpowiednie zapisy dotyczące profilu funkcjonalnego;
- uwzględnienie konieczności ochrony zasobów wodnych, w tym cieków i obszarów ich dolin, poprzez wskazanie dla nich przede wszystkim stref otwartych (SO), zieleni i rekreacji (SN) oraz – w uzasadnionych przypadkach – stref infrastrukturalnych (SI);
- uwzględnienie zagrożeń środowiskowych, w tym ryzyka powodziowego oraz innych ograniczeń wynikających ze stanu środowiska, poprzez dostosowanie przeznaczenia terenów i parametrów zagospodarowania do istniejących uwarunkowań;
- wspieranie adaptacji do zmian klimatu poprzez określenie zasad zagospodarowania dla stref przeznaczonych pod zabudowę (SJ, SW, SZ, SU, SP), w tym w szczególności poprzez określenie minimalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej oraz dopuszczenie realizacji terenów zieleni, wód i rozwiązań sprzyjających retencji;
- zachowanie ciągłości przestrzennej terenów pełniących funkcje przyrodnicze i przewietrzające poprzez utrzymanie odpowiedniego udziału terenów niezabudowanych (SO, SN), co wpływa korzystnie na warunki klimatyczne i jakość powietrza;
- zapewnienie możliwości rozwoju infrastruktury technicznej poprzez wyznaczenie stref infrastrukturalnych (SI), co jest zgodne z celami dokumentów strategicznych w zakresie rozwoju systemów wodno-kanalizacyjnych, energetycznych i gospodarki odpadami;
- kształtowanie układu komunikacyjnego w ramach stref komunikacyjnych (SK) w sposób zapewniający dostępność transportową przy jednoczesnym ograniczaniu negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym hałasu i emisji zanieczyszczeń;
- zachowanie funkcji rolniczych przestrzeni poprzez wyznaczenie stref produkcji rolniczej (SR) oraz stref zabudowy zagrodowej (SZ), co wpisuje się w założenia racjonalnego gospodarowania zasobami przestrzeni i ochrony gleb;
- uwzględnienie potrzeb społecznych poprzez wyznaczenie stref usługowych (SU), zieleni i rekreacji (SN) oraz innych funkcji publicznych, przy jednoczesnym zachowaniu zasad ochrony środowiska i ładu przestrzennego.

Podsumowując, projekt Planu ogólnego gminy Żórawina realizuje cele i kierunki określone w dokumentach strategicznych poprzez zintegrowane podejście do planowania przestrzennego, łączące aspekty środowiskowe, społeczne i gospodarcze. Przyjęte rozwiązania sprzyjają ochronie zasobów przyrodniczych, poprawie jakości życia mieszkańców, ograniczeniu ryzyka powodziowego oraz zapewnieniu trwałego i zrównoważonego rozwoju gminy.

10. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

10.1 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta

Plany ogólne stanowią punkt wyjścia do określania przeznaczenia terenów, lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz zasad zagospodarowania i warunków zabudowy, które następnie są uszczegóławiane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Jest także podstawą prawną do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dokument ten nie określa konkretnych zadań inwestycyjnych, a jedynie w pewnym stopniu ogólności określa możliwości zagospodarowania terenów gminy w przyszłości. Największy potencjalny wpływ na faunę i florę na terenie gminy Żórawina należy przewidzieć na terenach przeznaczonych pod następujące zagospodarowanie:

- SP-strefa gospodarcza:
 - funkcja podstawowa: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogródków działkowych, teren infrastruktury technicznej;
 - funkcja dodatkowa: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód;
- SI-strefa infrastrukturalna:
 - funkcja podstawowa: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogródków działkowych;
 - funkcja dodatkowa: teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód;
- SK-strefa komunikacyjna:
 - funkcja podstawowa: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogródków działkowych, teren infrastruktury technicznej;
 - funkcja dodatkowa: teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren, lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód.

W mniejszym stopniu:

- SU-strefa usługowa:
 - funkcja podstawowa: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogródków działkowych, teren infrastruktury technicznej;
 - funkcja dodatkowa: teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód;
- SW- zabudowa mieszkaniowa:
 - funkcja podstawowa teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogródków działkowych, teren infrastruktury technicznej;
 - funkcja dodatkowa: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren ogrodów, działkowych, teren lasu, teren wód;
- SJ-strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną:
 - funkcja podstawowa: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogródków działkowych, teren infrastruktury technicznej;
 - funkcja dodatkowa: teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren ogrodów działkowych, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód;
- SZ-strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową:

- o funkcja podstawowa: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogródków działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- o funkcja dodatkowa: teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.

Należy podkreślić, że na etapie sporządzania prognozy rozważania dotyczące wpływu zapisów planu ogólnego gminy są czysto hipoteczne. Każdorazowo w przypadku przedsięwzięć, które mogą potencjalnie oddziaływać na środowisko, konieczne będzie przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko, która pozwoli zidentyfikować zakres przewidywanych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Ponadto należy zauważyć, że na terenach określonych w planie jako SO - strefa otwarta o:

- funkcji podstawowej: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogródków działkowych, teren infrastruktury technicznej;
- funkcji dodatkowej: teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej;

dopuszczona jest realizacja inwestycji infrastrukturalnych, dla których również może być wymagane uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Szczególnie ważne jest to w przypadku realizacji przedsięwzięć z zakresu fotowoltaiki, których realizacja będzie możliwa, jeżeli przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wykaże brak negatywnego oddziaływania na awifaunę, chiropterofaunę i krajobraz.

Na terenie gminy Żórawina strefy gospodarcze zostały wyznaczone na gruntach już zagospodarowanych pod zakłady przemysłowe, w miejscach przeznaczonych na ten cel na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania lub na gruntach użytkowanych rolniczo (w otoczeniu autostrady A4), które charakteryzują się zwykle niskimi walorami przyrodniczymi, w związku z czym w zakresie tego typu zagospodarowania terenu określonego w planie ogólnym, nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

Strefy infrastrukturalne na terenie gminy zostały wyznaczone na terenach już zagospodarowanych, w miejscach przeznaczonych na ten cel na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania lub terenach obecnie wykorzystywanych rolniczo o niskich walorach przyrodniczych. W związku z powyższym ich wpływ na środowisko przyrodnicze pozostanie niezmienny.

Strefy komunikacyjne zostały wyznaczone na terenie już istniejącej sieci drogowej i linii kolejowych, w związku z czym wpływ tej strefy na faunę i florę gminy będzie taki jak dotychczas.

Należy jednak zaznaczyć, że na terenach otwartych możliwe jest lokalizowanie infrastruktury komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, dla których może być konieczne uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Szczegółowa analiza wpływu tych inwestycji zostanie przeprowadzona w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Strefa usługowa obejmuje zasadniczo tereny przeznaczone do prowadzenia działalności usługowej o niskim stopniu uciążliwości dla środowiska. Strefy te zostały wyznaczone w obrębie istniejącej już zabudowy lub na terenach rolnych, które na ogół charakteryzują się niewielkimi wartościami przyrodniczymi.

Strefy wielofunkcyjne (z zabudową mieszkaniową i zagrodową) ze względu na zbliżony charakter pełnionych funkcji zostały potraktowane łącznie. Omawiane strefy na terenie gminy Żórawina zostały wyznaczone głównie na terenie istniejącej zabudowy lub na

niewielkich terenach trawiastych lub polach uprawnych w granicach miejscowości w ramach obszaru uzupełnienia zabudowy. W związku z powyższym nie zakłada się znaczącego oddziaływania tych stref na środowisko przyrodnicze.

Strefy produkcji rolniczej w większości przypadków obejmują tereny wykorzystywane jako pola uprawne, w związku z czym ich przeznaczenie nie będzie miało istotnego wpływu na zasoby przyrodnicze gminy. W przypadku przekształcania pól uprawnych lub obiektów gospodarskich może jednak wystąpić konieczność usunięcia części roślinności.

Strefa górnictwa zlokalizowana jest w otoczeniu udokumentowanego złoża kopalin znajdującego się w gminie sąsiedniej. Została wyznaczona na skutek wniosku złożonego w ramach procedury sporządzania planu ogólnego.

Największy obszar gminy zajmują tereny strefy otwartej, na których obowiązuje zakaz zabudowy. Obejmuje ona zarówno pola uprawne, łąki, lasy, jak i wody powierzchniowe, co sprawia, że takie zagospodarowanie nie będzie powodować istotnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

Należy jednak pamiętać, że w obrębie strefy otwartej dopuszcza się lokalizowanie elementów infrastruktury technicznej i drogowej, a także obiektów związanych z odnawialnymi źródłami energii. Na terenie gminy Żórawina w ramach planu ogólnego nie planuje się lokalizacji terenów elektrowni wiatrowych, wodnych oraz biogazowni. Wyjątek stanowi obszar istniejącej biogazowni w obrębie Żerniki Wielkie gdzie tereny biogazowni są dopuszczone. Pozostałe rodzaje odnawialnych źródeł energii (tereny elektrowni słonecznych, tereny elektrowni geotermalnych) są dopuszczone w planie ogólnym gminy Żórawina. W przypadku planowania tego rodzaju inwestycji będzie wymagane przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko, w ramach której szczegółowo analizowany będzie wpływ planowanych działań na zasoby przyrodnicze.

Lokalizacja instalacji OZE na tych terenach będzie możliwa wyłącznie wówczas, gdy ocena oddziaływania na środowisko wykaże brak negatywnego wpływu inwestycji na ornitofaunę, chiropterofaunę oraz krajobraz.

10.2 Szczegółowa analiza możliwości negatywnego oddziaływania przewidywanych przez projekt dokumentu zapisów na cele ochrony, przedmioty ochrony, integralność obszarów i spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 w kontekście zapisów art. 33 ustawy o ochronie przyrody

Na terenie gminy Żórawina nie występują obszary Natura 2000 oraz obszary projektowane/mające znaczenie dla Wspólnoty. Z tego względu:

- nie występują bezpośrednio przedmioty ochrony wynikające z tych obszarów, tj. konkretne siedliska czy gatunki chronione przypisane do obszaru Natura 2000 na terenie gminy;
- gmina nie jest zobowiązana do planu zadań ochronnych ani planu ochrony dla takiego obszaru;
- lokalne działania inwestycyjne i planistyczne nie będą podlegać zakazom i ograniczeniom wynikającym z art. 33 dotyczących "obszarów Natura 2000" w ich granicach.

Pomimo braku występowania obszarów chronionych, w zapisach planu uwzględniono potencjalne połączenia ekologiczne i migracyjne gatunków. Na poziomie lokalnym dotyczy to doliny rzeki Ślęzy, która przepływa przez zachodnią część gminy. W kierunku północnym rzeka łączy obszar gminy z obszarem Natura 2000 Las Pilczycki (PLH020069) oraz krajowym korytarzem ekologicznym Dolina Odry Środkowej. Na południu zapewnia powiązanie

z obszarem Natura 2000 Wzgórza Niemczańskie (PLH020082) oraz Obszarem Chronionego Krajobrazu Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie. Jej dopływ – Mała Ślęza – łączy gminę dodatkowo z obszarem Natura 2000 Ludów Śląski (PLH020073).

W ramach planu nie dopuszcza się działań, które mogą fragmentować środowisko naturalne, degradować siedliska, zanieczyszczać wody czy powietrze w sposób, który mógłby prowadzić do pogorszenia stanu siedlisk lub gatunków w obszarach Natura 2000 lub w ich pobliżu.

Jeśli w przyszłości obszar projektowany Natura 2000 lub mający znaczenie dla Wspólnoty zostanie formalnie wyznaczony w granicach gminy lub częściowo pokryje się z jej terytorium, wcześniejsze zapisy planistyczne czy inwestycyjne, które ignorowały wymogi art. 33, mogą wymagać korekt.

10.3 Oddziaływanie na ludzi

Zakłada się, że opracowanie oraz uchwalenie planu ogólnego w proponowanym kształcie przyniesie korzyści mieszkańcom danego obszaru, a także właścicielom znajdujących się tam nieruchomości. Dokument ten stworzy podstawy do dalszego zagospodarowania przestrzeni w gminie w sposób zrównoważony, zapewniając przy tym zachowanie ładu przestrzennego.

W dłuższej perspektywie plan ogólny pomoże również zapobiegać potencjalnym sporom społecznym, które mogłyby wynikać z przypadkowego, nieskoordynowanego i chaotycznego rozwoju przestrzeni. Przewidywane skutki wdrożenia planu będą miały charakter pozytywny – zarówno bezpośredni, jak i pośredni – oraz będą trwałe i długofalowe.

10.4 Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

W przedmiotowym planie ogólnym duże strefy gospodarcze, które mogłyby potencjalnie znacząco wpływać na stan wód powierzchniowych lub podziemnych, zostały wyznaczone na gruntach już zagospodarowanych pod zakłady przemysłowe, w miejscach przeznaczonych na ten cel na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub w otoczeniu autostrady A4. Na przeważającej powierzchni gminy wyznaczona została strefa otwarta, której podstawowymi profilami funkcjonalnymi są tereny rolnictwa, lasu, zieleni naturalnej, wód, komunikacji i infrastruktury technicznej. Takie zagospodarowanie, zwłaszcza w kierunku leśnym i zieleni naturalnej, nie powoduje negatywnych zmian w środowisku wodnym. Wpływ pozostałych inwestycji zależy od skali i charakteru prowadzonych działań, których plan ogólny bezpośrednio nie określa.

W związku z objęciem terenu gminy Żórawina obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, przy sporządzaniu planu uwzględniono: prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi, poziom zagrożenia powodziowego, proponowaną zabudowę i zagospodarowanie terenu położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią oraz jego aktualne zagospodarowanie i dotychczasowe przeznaczenie.

Dodatkowo w dokumencie uwzględniono ochronę budowli hydrotechnicznych, czyli obwałowania rzeki Ślęzy na terenie obrębu Brzeście. W szczególności wykluczono wszelkie nowo projektowane tereny w odległości 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego.

Założenia projektu planu ogólnego nie powinny wpłynąć negatywnie na osiągnięcie celów środowiskowych jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych wyznaczonych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Wzrost presji na jakość wód powierzchniowych przez rozwój stref planistycznych, niwelowany będzie poprzez spełnianie wymagań zawartych w innych przepisach prawa (np. spełnianie wymogów programu azotanowego dotyczące zasad stosowania nawozów).

10.5 Oddziaływanie na powietrze i klimat

Gmina Żórawina jest gminą wiejską, w której dominują strefy otwarte charakteryzujące się rozległymi obszarami rolniczymi i leśnymi. Uciążliwości związane z emisją zanieczyszczeń do powietrza, wynikające z Planu ogólnego gminy Żórawina, będą przede wszystkim związane z tworzeniem nowej zabudowy mieszkaniowej oraz modernizacją ciągów komunikacyjnych. Zanieczyszczenia pochodzące z indywidualnych systemów grzewczych oraz z transportu samochodowego i innych pojazdów spalinowych stanowią główne źródło niskiej emisji, która negatywnie wpływa na jakość powietrza atmosferycznego.

Potencjalne zanieczyszczenie powietrza może również wynikać z działalności rolniczej prowadzonej w wyznaczonych strefach produkcji rolniczej na terenie gminy. Emisje zanieczyszczeń będą pochodzić z maszyn rolniczych, stosowanych nawozów, hodowli zwierząt oraz procesów technologicznych związanych z przetwarzaniem produktów rolnych.

W strefach otwartych istnieje możliwość wdrożenia odnawialnych źródeł energii, które mogą korzystnie wpłynąć na jakość powietrza atmosferycznego, redukując emisje zanieczyszczeń powstałą w wyniku spalania paliw konwencjonalnych.

Planowane oraz istniejące zagospodarowanie przestrzenne gminy, o dominującym charakterze rolniczym, przy braku terenów przemysłowych o istotnym stopniu uciążliwości, nie generuje znaczących emisji zanieczyszczeń powietrza. Na obszarze gminy nie występują złoża kopalin wymagające eksploatacji, nie planuje się również rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej o podwyższonej intensywności ruchu, co ogranicza emisję wtórną i komunikacyjną. Ze względu na brak źródeł emisji o charakterze ciągłym i ponadlokalnym, a także brak planowanych działań mogących skutkować istotną zmianą pokrycia terenu, uznaje się, że wpływ polityki przestrzennej gminy na klimat lokalny i jakość powietrza jest nieznaczący i nie powoduje przekroczenia dopuszczalnych norm środowiskowych.

10.6 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Strefy planistyczne o największym oddziaływaniu na powierzchnię ziemi to przede wszystkim te przewidujące intensywną zabudowę lub trwałą ingerencję w środowisko, takie jak tereny przemysłowe, czy obszary infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Strefy planistyczne wyznaczone w planie ogólnym zostały zaplanowane z uwzględnieniem istniejących gruntów leśnych oraz gruntów rolnych o najwyższej produktywności. Dominującą strefą planistyczną jest strefa otwarta, której wpływ na powierzchnię ziemi jest zależny od rzeczywistego zagospodarowania.

W przypadku gminy Żórawina, której charakter pozostaje rolniczy, a przeważająca część obszaru objęta jest strefami otwartymi oraz użytkami rolnymi i terenami zieleni, skala potencjalnych przekształceń terenu jest znacznie ograniczona. Strefy najbardziej uciążliwe, zostały wyznaczone jedynie na niewielkim obszarze, co pozwala zachować dotychczasowy, rolniczy charakter gminy oraz ograniczyć presję urbanizacyjną na środowisko i krajobraz. W takim układzie przestrzennym główne oddziaływania planistyczne koncentrują się w wybranych lokalizacjach, podczas gdy większość powierzchni gminy pozostaje relatywnie nienaruszona, co sprzyja zachowaniu wartości przyrodniczych, rolniczych i krajobrazowych oraz umożliwia zrównoważony rozwój.

10.7 Oddziaływanie na krajobraz

Przyjęcie projektu planu ogólnego w swoim zakresie wpłynie pozytywnie na krajobraz, ponieważ pozwoli na kształtowanie przestrzeni z uwzględnieniem naturalnych uwarunkowań terenu. Założenia planu ogólnego to zachowanie i ochrona cennych cech krajobrazu oraz zapobieganie jego degradacji. Dotyczy to w szczególności ochrony krajobrazów priorytetowych, ograniczenia rozproszony zabudowy, ochronę osi widokowych,

dominant krajobrazowych oraz zachowania historycznego i naturalnego układu przestrzennego.

Tereny przeznaczone pod zabudowę zostały wyznaczone jako kontynuacja istniejącej zabudowy. Jednocześnie należy zaznaczyć, że zagospodarowanie terenu tam, gdzie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, będzie mogło odbywać się jedynie na podstawie szczegółowych zapisów tam zawartych. Realizacja planu wpłynie na podniesienie wartości przestrzeni, zmniejszenie presji inwestycyjnej w obszarach wrażliwych krajobrazowo i zapewnienie harmonijnego rozwoju przestrzeni gminy z poszanowaniem jej tożsamości kulturowej i środowiskowej.

Przewiduje się wystąpienie pozytywnych oddziaływań o charakterze stałym, długotrwałym i bezpośrednim.

10.8 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Największy negatywny wpływ na zasoby naturalne powodowany jest działalnością górnictwem. Na terenie gminy wyznaczono strefę górnictwa, w otoczeniu udokumentowanego złoża kopalin znajdującego się w gminie sąsiedniej, w której może być prowadzone wydobycie zasobów naturalnych. Jednakże strefa ta charakteryzuje się niewielką powierzchnią. Oznacza to, że założenia planu ogólnego nie będą wpływać negatywnie w odniesieniu do całości opracowywanego obszaru. W przypadku pozostałych wyznaczonych stref funkcjonalnych, nie identyfikuje się istotnego negatywnego wpływu na zasoby naturalne.

10.9 Oddziaływanie na zabytki

Na terenie gminy Żórawina znajduje się łącznie 257 obiektów uznanych za zabytki, z czego 21 wpisane są do wojewódzkiego rejestru zabytków, co oznacza, że podlegają one szczególnej ochronie konserwatorskiej na mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ponadto, na obszarze gminy wyznaczono 378 stanowisk archeologicznych, spośród których 6 zostało wpisanych do rejestru zabytków. Z uwagi na to, że znacząca część zasobu dziedzictwa kulturowego gminy ma charakter przestrzenny i dotyczy ukształtowanych historycznie struktur osadniczych, istotne jest, aby realizacja ustaleń planu ogólnego nie prowadziła do ich przekształceń, zniekształceń lub zaburzenia integralności kompozycyjnej.

Dla zabytków nieruchomych ujętych w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków uwzględniono:

- konieczność zachowania historycznych form i brył budynków, w tym wysokości zabudowy, nadziemnej intensywności zabudowy, udziału powierzchni zabudowy, udziału powierzchni biologicznie czynnej;
- konieczność dostosowania nowej zabudowy na terenach zabytkowych układów ruralistycznych do historycznej kompozycji przestrzennej, w zakresie skali i formy bryły, w tym wysokości gzymsów i kalenic oraz nadziemnej intensywności zabudowy, udziału powierzchni zabudowy, udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Potencjalne oddziaływania mogą wystąpić w wyniku lokalizacji nowej zabudowy lub infrastruktury w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów i obszarów zabytkowych, dlatego kluczowe jest uwzględnienie wytycznych konserwatorskich oraz obowiązujących form ochrony w procesie planowania. W ramach ustaleń planu ogólnego należy zapewnić ochronę widokową, przestrzenną i funkcjonalną tych terenów, a także unikać sytuacji kolizyjnych mogących prowadzić do utraty autentyczności lub wartości historycznej. Przy zachowaniu tych zasad, realizacja planu nie powinna powodować istotnych, negatywnych skutków dla dziedzictwa kulturowego gminy. Uwzględnienie zabytków nieruchomych i dóbr kultury współczesnej w planie ogólnym gminy Żórawina nastąpiło poprzez lokowanie obiektów zabytkowych w ramach odpowiednich stref planistycznych. Wprowadzenie zapisów mających na celu ochronę tych obiektów możliwe jest na etapie opracowania miejscowego

planu zagospodarowania przestrzennego, którego ustalenia stanowią jedną z form ochrony zabytków zgodnie z ww. ustawą.

Nie przewiduje się zagrożenia dziedzictwa kulturowego w związku z realizacją ustaleń planu.

10.10 Oddziaływanie na dobra materialne

Plan ogólny gminy Żórawina wpływa na dobra materialne głównie poprzez określenie zasad zagospodarowania przestrzeni, co przekłada się na sposób użytkowania nieruchomości, rozwój infrastruktury oraz ochronę istniejącej zabudowy. Określone w dokumencie strefy planistyczne nie powinny powodować uciążliwości i oddziaływać na nieruchomości sąsiednie, przez co zapewniony zostanie rozwój z poszanowaniem zasad kształtowania ładu przestrzennego i wartości historycznych. Przewiduje się, że wyznaczone strefy planistyczne będą stymulować rozwój gminy oraz pozytywnie wpływać na możliwości inwestycyjne. Ponadto uchwalenie zaproponowanego planu ogólnego pozwoli na racjonalne zaplanowanie zadań własnych gminy z zakresu infrastruktury, np. remontu i budowy dróg oraz sieci uzbrojenia terenu, co pośrednio przyczyni się do utrzymania nieruchomości w dobrym stanie.

10.11 Oddziaływanie skumulowane oraz wzajemne oddziaływanie między poszczególnymi elementami środowiska

Oddziaływania skumulowane mogą wynikać z nakładania się różnych oddziaływań pochodzących z realizowanych oraz istniejących inwestycji w pobliżu planowanego przedsięwzięcia. Możliwość wystąpienia negatywnych skumulowanych oddziaływań zależy od lokalizacji planowanych inwestycji, ich parametrów i charakterystyki, a także od lokalizacji istniejących obiektów w ich sąsiedztwie. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na wielkość oddziaływania jest harmonogram prowadzonych prac, jednak nie przewiduje się, aby prace były realizowane równocześnie. Oddziaływania skumulowane mogą występować głównie w zakresie emisji do powietrza oraz hałasu, najczęściej związane są z realizacją nowych inwestycji w sektorze transportu. Jednakże, inwestycje zawarte w Planie ogólnym gminy Żórawina są rozmieszczone w różnych częściach gminy, co sprawia, że nie przewiduje się ich skumulowanego oddziaływania.

Zidentyfikowanie oddziaływań w poszczególnych obszarach środowiska pozwoliło ocenić występowanie określonych zależności. Określenie rodzaju oddziaływania przedstawiono za pomocą kolorów. Przyjęto, że kolor zielony w komórce oznacza przewidywane pozytywne oddziaływanie, kolor czerwony - negatywne, a brak koloru - brak istotnego oddziaływania lub brak możliwości oceny. Rodzaje oddziaływań klasyfikowano zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 5. Rodzaje oddziaływania na środowisko poszczególnych stref planistycznych

Rodzaj oddziaływania	Opis oddziaływania	Oznaczenie w tabelach
Charakter oddziaływania		
Pozytywny	Oddziaływanie powodujące korzystną zmianę w stosunku do sytuacji wyjściowej lub wprowadzające nowy pożądaný czynnik.	Kolor zielony
Negatywny	Oddziaływanie powodujące niekorzystną zmianę w stosunku do sytuacji wyjściowej lub wprowadzające nowy niepożądaný czynnik.	Kolor czerwony
Brak oddziaływania lub brak możliwości jednoznacznego określenia	Oddziaływanie niepowodujące zmiany w stosunku do sytuacji wyjściowej, brak możliwości oceny lub oddziaływanie nieistotne.	Kolor biały
Typ oddziaływania		
Bezpośrednie	Oddziaływanie wynikające z bezpośredniej interakcji między planowanym działaniem a środowiskiem.	B
Pośrednie	Oddziaływanie wynikające z innych działań mających miejsce w związku z realizacją analizowanego działania.	P
Wtórne	Oddziaływanie wynikające z oddziaływań bezpośrednich lub pośrednich, będące skutkiem późniejszych interakcji ze środowiskiem.	W
Skumulowane	Oddziaływanie występujące w połączeniu z innymi oddziaływaniami.	S
Okres trwania oddziaływania		
Krótkoterminowe	Oddziaływanie trwające jedynie przez ograniczony czas, które ustaje po zakończeniu realizacji działania, bądź na skutek wykorzystania środków łagodzących.	K
Średnioterminowe	Oddziaływanie, którego czas trwania jest pośredni między krótkoterminowym i długoterminowym oddziaływaniem.	Ś
Długoterminowe	Oddziaływanie, które będzie utrzymywać się przez dłuższy czas, ale przestanie występować po zakończeniu okresu eksploatacji.	D
Stałe	Oddziaływanie występujące w trakcie realizacji działania i powodujące trwałe zmiany, utrzymujące się przez dłuższy czas po zakończeniu okresu eksploatacji projektu.	St

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu ogólnego gminy Żórawina

Rodzaj oddziaływania	Opis oddziaływania	Oznaczenie w tabelach
Chwilowe	Oddziaływanie, które trwa krótko, występuje nieregularnie i sporadycznie.	Ch
Wielkość oddziaływania		
Słabe	Oddziaływanie, którego efekty są niezauważalne lub słabo zauważalne i niemożliwe do zmierzenia	+
Średnie	Oddziaływanie, którego efekty mogą być w ograniczonym stopniu zauważalne, w dłuższej perspektywie czasu	++
Silne	Oddziaływanie, którego efekty mogą być zauważalne w krótkiej perspektywie czasu	+++

Tabela 6 Prognozowany wpływ realizacji stref planistycznych na wybrane obszary środowiska

Lp.	Strefa Planistyczna	Obszar środowiska									
		Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	Cele i przedmiot ochrony środowiska obszarów Natura 2000 oraz integralność obszarów i pozostałe obszary chronione	Ludzie	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, w tym gleby	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
1.	SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	B, St, +		P, St, +		P,D,+	B,St,+	P,St,+			P,St,+
2.	SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną	B, St, +	B, St, +	P, St, +		P,D,+	B,St,+	P,St,+			P,St,+
3.	SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	B, St, +		P, St, +		P,D,+	B,St,+	P,St,+			P,St,+
4.	SU – strefa usługowa		B, St, +	P,D, +		P,D,+	B,St,+	P,St,+		B,D+	P,D,+

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu ogólnego gminy Żórawina

Lp.	Strefa Planistyczna	Obszar środowiska									
		Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	Cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność obszarów i pozostałe obszary chronione	Ludzie	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, w tym gleby	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
5.	SP – strefa gospodarcza	B, St, +		P,D, ++	P, St, +	P,D,+	B,St,+	B,St,+			P,D,++
6.	SR – strefa produkcji rolniczej	B, St, +		P,D, ++		P,D,+	B,St,+	B,D,+			P,D,++
7.	SI – strefa infrastrukturalna	B,St,+		P, St, +	P, D, +	P,D,+	B,St,+	B,St,+		P,D+	P,St,+
8.	SN – strefa zieleni i rekreacji	B, St,+				P,D,+		P,D,+			
9.	SC – strefa cmentarzy	B, St,+			P, K, +	P, K +	B, St ++				
10.	SG – strefa górnictwa	B, St, ++		P,D, +	P, D, +	P,D,++	B,St++	B,D,+	B,S,++		P,D,+
11.	SO – strefa otwarta*	B,St,+	B,St,++	P,St, +		B,St,++	B,St,++	P,St,+	B,S+		
12.	SK - Strefa komunikacyjna	B,St,+		P,St, ++	P, D, +	B,D,++	B,St,++	B,St,++		P, St +	P,St,+

*Strefa otwarta dopuszcza możliwość lokalizowania obiektów infrastruktury technicznej, drogowej oraz odnawialnych źródeł energii. W przypadku lokalizowania tego typu obiektów rodzaj oddziaływania może się zmienić. Każdorazowo przy lokalizowaniu tych elementów powinna zostać przeprowadzona szczegółowa ocena oddziaływania na środowisko ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów ochrony.

Powyższa tabela przedstawia i klasyfikuje zidentyfikowane oddziaływania związane z realizacją planu dla poszczególnych stref planistycznych. Biorąc pod uwagę, że każde działanie ma wpływ na środowisko, kluczowe jest określenie rodzaju i skali tych oddziaływań. Negatywne oddziaływania mogą być znacznie mniejsze w porównaniu do pozytywnego wpływu na środowisko.

11. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W planie ogólnym przewidziano szereg rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ na środowisko, w tym:

- utrzymanie i rozwój systemu zieleni urządzonej i nieurządzonej jako elementów wspierających retencję wody i bioróżnorodność;
- ograniczenie rozpraszania zabudowy na terenach wiejskich, co zmniejsza presję na środowisko naturalne;
- stosowanie kompensacji przyrodniczej, np. nasadzeń zastępczych i odtwarzania siedlisk czy rekultywacji terenów zdegradowanych w przypadku nieodwracalnych zmian w środowisku;
- ochronę przed zanieczyszczeniem powietrza i wód poprzez wskazanie lokalizacji inwestycji niskoemisyjnych i unikanie obszarów narażonych na erozję gleb i zalania.

Rozwiązania te mają zapewnić równowagę pomiędzy rozwojem przestrzennym, a ochroną wartości środowiskowych, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, z poszanowaniem jej zasobów przyrodniczych i kulturowych.

12. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO PROPONOWANYCH W PLANIE

Strefy planistyczne przewidziane w planie ogólnym mogą oddziaływać na tereny sąsiednie oraz wpływać na środowisko przyrodnicze. Mimo to, przyjęte w planie rozwiązania mają na celu minimalizowanie potencjalnych negatywnych skutków tych oddziaływań.

Na etapie opracowywania planu ogólnego przeanalizowano możliwe warianty alternatywne, w tym również zgłoszone wnioski dotyczące zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, czego efektem był wybór optymalnych rozwiązań, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Plan został opracowany na podstawie obowiązujących uwarunkowań oraz wytycznych wynikających z zapisów dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żórawina oraz szeregu dokumentów i aktów prawnych. Wśród nich należy wskazać m.in.: Strategię rozwoju gminy Żórawina 2023-2030, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, Koncepcję Przestrzennego zagospodarowania kraju 2030, dokumenty sektorowe. Dokument opiera się na szczegółowych analizach urbanistycznych, uwzględniających sugestie i opinie władz lokalnych, instytucji oraz mieszkańców gminy.

Rozwiązania alternatywne, w zależności od zaistniałej sytuacji, mogą dotyczyć różnych aspektów zagospodarowania i służyć lepszemu dostosowaniu ustaleń planu do lokalnych uwarunkowań, potrzeb mieszkańców oraz zasad zrównoważonego rozwoju. Jednym z rozwiązań może być zmiana przeznaczenia terenów, np. zamiast planowanej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zaproponowanie terenów pod zabudowę wielorodzinną lub usługową, co pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie przestrzeni i ograniczenie rozproszenia zabudowy. W zakresie infrastruktury transportowej alternatywą dla rozbudowy

układu drogowego może być rozwój transportu zbiorowego oraz infrastruktury pieszo-rowerowej, co sprzyja ograniczeniu ruchu samochodowego, zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń i poprawie dostępności przestrzeni publicznej. Z kolei na terenach cennych przyrodniczo lub zagrożonych podtopieniami alternatywnym rozwiązaniem może być objęcie ich ochroną, utworzenie terenów zieleni urządzonej lub retencyjnych, zamiast ich przekształcania pod zabudowę. W przypadku obszarów zdegradowanych warto rozważyć ich rewitalizację oraz zagospodarowanie pod funkcje publiczne, rekreacyjne lub usługowe. Jedną z możliwości jest tzw. alternatywa zerowa oznaczająca brak zmian w dotychczasowym zagospodarowaniu. Pozwala ona uniknąć potencjalnych negatywnych skutków dla środowiska, jednocześnie oznacza brak nowych korzyści. Decyzja o wyborze tej opcji zależy od bilansu korzyści i zagrożeń związanych z inwestycją.

Duże strefy: gospodarcze, infrastrukturalne i komunikacyjne zostały wyznaczone na terenach już zagospodarowanych w tym kierunku, obszarach przewidzianych na ten cel w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub terenach o niskich walorach przyrodniczych. Z tego względu nie przewiduje się znacznego oddziaływania na środowisko poza tym, które zostało już przeanalizowane na etapie opracowywania i uchwalania MPZP. Strefy: usługowe oraz wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, wielorodzinną oraz zagrodową zostały wyznaczone głównie na terenie istniejącej zabudowy. Uzupełnienie tych stref stanowią tereny obecnie niezagospodarowane, ale przeznaczone w obowiązujących MPZP pod funkcję mieszkaniową albo usługową.

Wybrane w planie ogólnym gminy Żórawina rozwiązania obejmują m.in.:

- objęcie szczególną ochroną gruntów rolnych klas I-III, które stanowią ok. 90% powierzchni użytków rolnych. Rozwiązanie alternatywne, zakładające możliwość przekształcenia terenów, na których występują grunty klasy I-III, na inne cele niezwiązane z rolnictwem mogłoby wywołać negatywne skutki w postaci bezpowrotnej utraty zasobu nieodnawialnego gleb, a tym samym zmniejszenie potencjału produkcji rolnej oraz zaburzenia równowagi ekologicznej;
- zachowanie w dotychczasowej formie terenów leśnych będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych Nadleśnictwo Oława. Lokalizowanie inwestycji (szczególnie elektroenergetycznych) poza lasami. Rozwiązanie alternatywne umożliwiające przebieg inwestycji przez obszary leśne miałyby wielowymiarowe skutki środowiskowe, w tym utratę siedlisk przyrodniczych, negatywny wpływ na bioróżnorodność, degradację gleby, zaburzenia ciągłości ekologicznej, utratę wartości rekreacyjnych;
- ograniczenie możliwości przekształcenia gruntów rolnych przylegających do obszarów leśnych i wykorzystanie ich na cele inne niż rolnicze lub leśne. Rozwiązanie alternatywne sprzyjające przekształceniom gruntów rolnych na działki pod zabudowę, mogłoby spowodować stopniową fragmentację biocenozy, a w konsekwencji zubożenie siedlisk. Dodatkowo, wygradzanie poszczególnych nieruchomości może doprowadzić do niekorzystnych zmian w krajobrazie oraz zaburzyć prawidłowe funkcjonowanie powiązań ekologicznych.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza strategiczna ocena oddziaływania na środowisko jest wynikiem przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Żórawina oraz przystąpienia do opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w celu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na

środowisko skutków realizacji planu ogólnego (Uchwała nr LVI/512/24 Rady Gminy Żórawina z dnia 9 kwietnia 2024 r.).

Postępowanie w sprawie tzw. strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, w tym także sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, jest zgodne z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Powyższa ustawa określa prawny obowiązek sporządzenia prognozy dla projektu planu ogólnego. Sporządzenie projektu planu ogólnego wynika z nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którą zastępuje on dotychczas obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żórawina.

Celem tego dokumentu jest ocena wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na stan środowiska w gminie, a także zestawienie aktualnie występujących problemów związanych z ochroną środowiska. W niniejszej prognozie określono możliwie realne rozwiązania mające na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko.

W ramach planu ogólnego określa się gminny katalog stref planistycznych. Strefy planistyczne zastosowane w planie ogólnym gminy Żórawina to:

- SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną;
- SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną;
- SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową;
- SU – strefa usługowa;
- SP – strefa gospodarcza;
- SR – strefa produkcji rolniczej;
- SI – strefa infrastrukturalna;
- SN – strefa zieleni i rekreacji;
- SC – strefa cmentarzy;
- SG – strefa górnictwa;
- SO – strefa otwarta;
- SK – strefa komunikacyjna.

Prognoza zawiera opis stanu istniejącego środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

W niniejszej Prognozie przeanalizowano wpływ ustaleń planu ogólnego na następujące aspekty środowiska:

- różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta – największy obszar gminy zajmują tereny strefy otwartej, na których obowiązuje zakaz zabudowy. Obejmuje ona zarówno pola uprawne, łąki, lasy, jak i wody powierzchniowe, co sprawia, że takie zagospodarowanie nie będzie powodować istotnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze;
- cele i przedmiot ochrony środowiska obszarów Natura 2000 – na terenie gminy Żórawina nie występują obszary Natura 2000. Nie występują również parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, parki krajobrazowe, korytarze ekologiczne. Z tego powodu nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń planu na obszary chronione;
- ludzi - opracowanie oraz uchwalenie planu ogólnego w proponowanym kształcie przyniesie korzyści mieszkańcom danego obszaru, a także właścicielom znajdujących się tam nieruchomości. W dłuższej perspektywie plan ogólny pomoże również zapobiegać potencjalnym sporom społecznym, które mogłyby wynikać z przypadkowego, nieskoordynowanego i chaotycznego rozwoju gminy;
- wody powierzchniowe i podziemne – w planie ogólnym duże strefy gospodarcze, które mogłyby potencjalnie znacząco wpływać na stan wód powierzchniowych lub

podziemnych, zostały wyznaczone na gruntach już zagospodarowanych pod zakłady przemysłowe, w miejscach przeznaczonych na ten cel na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub w otoczeniu autostrady A4. Potencjalnym zagrożeniem dla wód może być rozwój terenów rolniczych, skutkujący zwiększonym spływem zanieczyszczeń pochodzących ze stosowanych nawozów. Oddziaływanie to może być jednak ograniczone poprzez spełnianie wymagań zawartych w innych przepisach prawa (np. spełnianie wymogów programu azotanowego dotyczące zasad stosowania nawozów);

- powietrze i klimat - uciążliwości związane z emisją zanieczyszczeń do powietrza, będą przede wszystkim związane z tworzeniem nowej zabudowy mieszkaniowej oraz rozwojem infrastruktury drogowej (źródła tzw. niskiej emisji). Nie planuje się jednak dużych inwestycji w tym zakresie. Realizacja nowych inwestycji z zachowaniem norm wynikających z przepisów prawa nie będzie powodować znaczącego pogorszenia się jakości powietrza w gminie;
- powierzchnię ziemi - strefy planistyczne wyznaczone w planie ogólnym zostały zaplanowane z uwzględnieniem istniejących gruntów leśnych oraz gruntów rolnych o najwyższej produktywności. Dominującą strefą planistyczną jest strefa otwarta, której wpływ na powierzchnię ziemi jest zależny od rzeczywistego zagospodarowania;
- krajobraz - przyjęcie projektu planu ogólnego w swoim zakresie wpłynie pozytywnie na krajobraz, ponieważ pozwoli na kształtowanie przestrzeni z uwzględnieniem naturalnych uwarunkowań terenu. Założenia planu ogólnego to zachowanie i ochrona cennych cech krajobrazu oraz zapobieganie jego degradacji;
- zasoby naturalne - największy negatywny wpływ na zasoby naturalne powodowany jest działalnością górniczą. Na terenie gminy wyznaczono strefę górnictwa. Jednakże strefa ta charakteryzuje się niewielką powierzchnią. Oznacza to, że założenia planu ogólnego nie będą wpływać negatywnie w odniesieniu do całości opracowywanego obszaru. W przypadku pozostałych wyznaczonych stref funkcjonalnych, nie identyfikuje się istotnego negatywnego wpływu na zasoby naturalne;
- zabytki - przy określaniu ustaleń planu ogólnego należy uwzględnić ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami. Uwzględnienie zabytków nieruchomych i dóbr kultury współczesnej w planie ogólnym gminy Żórawina nastąpiło poprzez lokowanie obiektów zabytkowych w ramach odpowiednich stref planistycznych. Ze względu na wymaganą zgodność planu ogólnego z przepisami o ochronie zabytków oraz ogólny charakter analizowanego dokumentu, nie zidentyfikowano negatywnych oddziaływań jego ustaleń na zabytki;
- dobra materialne - plan ogólny gminy Żórawina wpływa na dobra materialne głównie poprzez określenie zasad zagospodarowania przestrzeni, co przekłada się na sposób użytkowania nieruchomości, rozwój infrastruktury oraz ochronę istniejącej zabudowy. Określone w dokumencie strefy planistyczne nie powinny powodować uciążliwości i oddziaływać na nieruchomości sąsiednie, przez co zapewniony zostanie rozwój z poszanowaniem zasad kształtowania ładu przestrzennego i wartości historycznych. Mając na uwadze powyższe, nie zidentyfikowano negatywnych oddziaływań na dobra materialne.

W planie ogólnym przewidziano szereg rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ na środowisko. Rozwiązania te mają zapewnić równowagę pomiędzy rozwojem przestrzennym, a ochroną wartości środowiskowych, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, z poszanowaniem dla jej zasobów przyrodniczych i kulturowych.

Na etapie opracowywania planu ogólnego przeanalizowano możliwe warianty alternatywne, w tym również zgłoszone wnioski dotyczące zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, czego efektem był wybór optymalnych rozwiązań, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Prognoza oddziaływania na środowisko Planu ogólnego gminy Żórawina

Brak realizacji projektowanego dokumentu bezpośrednio nie spowoduje zmian w aktualnym stanie środowiska. Należy jednak zaznaczyć, iż plan ogólny jest dokumentem planistycznym, mającym na celu uporządkowanie przestrzeni i przeciwdziałanie niekontrolowanej zabudowie. Umożliwia on przemyślane planowanie rozwoju infrastruktury technicznej, realizację inwestycji przyjaznych dla środowiska i wspieranie projektów proekologicznych.